

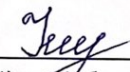
**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА КОНСАЛТИНГУ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

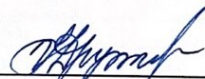
на тему: «Бухгалтерський облік і аналіз логістичних операцій на підприємстві» за матеріалами Українська будівельна компанія «Мрія»

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня, 2 курсу,
ОМО-21-1 групи,
Спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
ОП «Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю»

підпис здобувача вищої
освіти

Серета Олена Ігорівна

Науковий керівник

підпис керівника

Дружинська Наталія
Сергіївна,
к.е.н., доцент

Керівник освітньо-
професійної програми

підпис керівника

Колісник Олена
Пилипівна,
к.е.н., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри
обліку та консалтингу протокол від

20.01.2023р. № 11

підпис завідувача
кафедри

Колісник Олена
Пилипівна,
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2023

Регистрація № 10 20.01.2023
(дата)

[підпис]
(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

До захисту
(до захисту, на доопрацювання)

20.01.2023
(дата)

[підпис]
(підпис)

Результат захисту

5 (Відхилено)
(оцінка)

03.02.2023
(дата)

[підпис]
(підпис)

Голова комісії:

[підпис]
(підпис)

Т.Г. Камінська
(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

О.П. Колісник
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Н.В. Гуріна
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

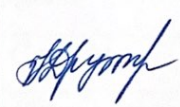
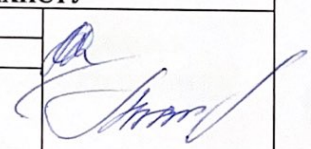
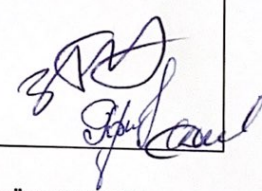
Б.М. Занько
(ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

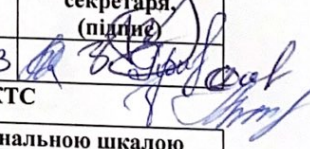
[підпис]
(підпис)

Д.Л. Судак
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст дипломної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	28		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	48		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	9		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	10		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	48		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	96		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.Б.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
96	A	5 (відмінно)	03.02.2023	

Правила переведенням оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	2 (незадовільно)
50-59	E	
35-49	FX	

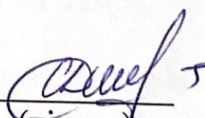
Факультету податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу

ДОВІДКА
про перевірку курсової/кваліфікаційної роботи
(проєкту) на академічний плагіат

№ п		
·	ПІБ автора твору	Середа Олена Ігорівна
·	ПІБ наукового керівника	Дружинська Наталія Сергіївна
·	Тип роботи, що перевіряється (курсова, кваліфікаційна робота (проєкт))	Кваліфікаційна робота
·	Тема роботи	Бухгалтерський облік і аналіз логістичних операцій на підприємстві
·	Рік написання	2022
·	Оригінальний текст у роботі складає %	100%
·	Схожість %	0%
·	Цитати%	0,4%

Відповідальна особа

Судак Д.Л.
(П.І.Б.)

(підпис)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу
Спеціальність, 071 «Облік і оподаткування»
ОП «Облік і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

Затверджую
Завідувач кафедри О.П. Колісник

«23» 09. 2021 р.

**Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти
Середі Олені Ігорівні**

1. Тема роботи: «Бухгалтерський облік і аналіз логістичних операцій на підприємстві» за матеріалами Українська будівельна компанія «Мрія»
Затверджена наказом ректора від «25» 01 2022 №88

2. Строк здачі закінченої роботи: 2023р.

3. Цільова установка:

4. Мета роботи полягає в обґрунтуванні бухгалтерського обліку та аналізу логістичних операцій підприємств з урахуванням особливостей будівельної сфери, підходів щодо обліку, оцінки, управління логістичними витратами, бюджетування підприємства.

Об'єктом дослідження є логістичні операції підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних особливостей формування у бухгалтерського обліку інформації про логістичні операції підприємств та їх аналізу.

Вихідні дані до роботи: Законодавчі і нормативні документи, наукова і навчальна література, первинні документи, облікові регістри та форми звітності досліджуваного підприємства

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці та рисунки за темою дипломної роботи.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність логістичної операцій підприємств

1.2. Нормативне регулювання організації бухгалтерського обліку логістичних операцій
Висновки до 1 розділу

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НА УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ КОМПАНІЇ «МРІЯ»

2.1. Облікова політика щодо логістичних операцій на Український будівельний компанії «Мрія»

2.2. Організація і методика первинного обліку логістичних операцій

2.3. Організація і методика зведеного обліку логістичних операцій

Висновки до 2 розділу

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА НАПРЯМИ ЇХНЬО
ОПТИМІЗАЦІЇ

3.1. Аналіз логістичних операцій

3.2. Аналіз ефективності логістичних операцій підприємства

3.3. Шляхи удосконалення обліку та аналізу логістичних операцій та управління логістичними витратами

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

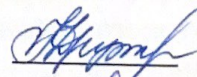
ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	20.09 - 23.09.2021 р.	
2.	Підготовка першого розділу роботи та подання її керівнику	16.05.2022 р.	
3.	Підготовка другого розділу роботи та подання її керівнику	27.09.2022 р.	
4.	Підготовка третього розділу роботи та подання її керівнику	25.11.2022 р.	
5.	Підготовка вступу та висновків	28.11.2022 р.	
6.	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	29.11.2022 р.	
7.	Перевірка роботи на плагіат	30.11.2022 р.	
8.	Попередній захист роботи	17.01.2023 р.	
9.	Отримання відгуку керівника роботи	24.01.2023 р.	
10.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.2023 р.	
11.	Допуск до захисту зав. кафедрою	01.02.2023 р.	
12.	Захист роботи	03.02 - 04.02.2023 р.	

8. Дата видачі завдання «20» 09.2021 р.

Керівник кваліфікаційної роботи

Н.С.Дружинський

Керівник освітньо-професійної програми

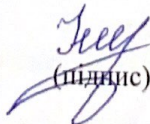

О.П. Колісник

Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

О.І.Середа

(прізвище, ініціали)

(підпис)

АНОТАЦІЯ **на кваліфікаційну роботу**

на тему: «Бухгалтерський облік і аналіз логістичних операцій на підприємстві»

Мета кваліфікаційної роботи ґрунтується на обґрунтуванні бухгалтерського обліку та аналізу логістичних операцій підприємств з урахуванням особливостей будівельної сфери, підходів щодо обліку, оцінки, управління логістичними витратами, бюджетування підприємства.

Відповідно до мети у роботі поставлено такі завдання: розкрити сутність логістичних операцій підприємств; розкрити нормативно-правове регулювання обліку логістичних операцій; дослідити особливості облікової політики щодо логістичних операцій; розкрити первинний та зведений облік логістичних операцій; проаналізувати логістичні операції; провести аналіз ефективності логістичних операцій підприємств; розробити напрями оптимізації обліку та аналізу логістичних операцій.

Об'єктом дослідження є логістичні операції підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних особливостей формування у бухгалтерського обліку інформації про логістичні операції підприємств та їх аналізу.

Базою дослідження є підприємство Українська будівельна компанія «Мрія».

Досліджуючи логістичні операції на базовому підприємстві доведено, що вони є значним чинником впливу наприбутковість підприємства. Автором обґрунтовано необхідність бюджетування логістичних витрат підприємств та напрями їх оптимізації, які дозволяють компанії: підвищити якість управлінських рішень і як наслідок – загальну якість планування; знизити собівартість продукції, послуг; оптимізувати показники фінансової, податкової звітності; забезпечити прозорість діяльності; швидко адаптуватися до умов ведення бізнесу, що змінюються під впливом ринку, а також полегшення ведення кількох сценаріїв бюджету підприємства.

Розвиток будівельної сфери має тісний та безпосередній зв'язок із інформаційним середовищем, саме тому практичні напрями реалізації підходів повинні бути пов'язані із розвитком інформаційної логістики. Запропоновано програмні продукти для бюджетування витрат підприємств та оптимізації логістичних витрат на базовому підприємстві.

Робота містить 68 сторінок, 11 таблиць, 13 рисунків та 7 додатків. Список використаних джерел складається з 45 найменувань.

Ключові слова: логістичні операції, аутсорсинг, бюджетування, внутрішній контроль, інформаційна логістика, логістика, логістична діяльність, управління та оптимізація витрат. Рік виконання кваліфікаційної роботи 2021-2022рр. Рік захисту роботи 2023р.

ANNOTATION
on qualifying work on a theme:
"Accounting and analysis of logistics operations at the enterprise"

The purpose of the qualification work is based on the justification of accounting and analysis of logistics operations of enterprises, taking into account the peculiarities of the construction industry, approaches to accounting, estimation, management of logistics costs, enterprise budgeting.

In accordance with the goal, the following tasks are set in the work: to reveal the essence of logistics operations of enterprises; to disclose the regulatory and legal regulation of accounting of logistics operations; to investigate the peculiarities of the accounting policy regarding logistics operations; disclose primary and summary accounting of logistics operations; analyze logistics operations; conduct an analysis of the efficiency of logistics operations of enterprises; develop directions for optimization of accounting and analysis of logistics operations.

The object of the study is the logistics operations of enterprises.

The subject of the research is a set of theoretical, methodical and practical features of the formation of accounting information about the logistics operations of enterprises and their analysis.

The basis of the study is the Ukrainian construction company Mriya.

Researching logistics operations at the base enterprise proved that they are a significant factor influencing the profitability of the enterprise. The author substantiates the need for budgeting of logistics costs of enterprises and directions for their optimization, which allow the company to: improve the quality of management decisions and, as a result, the overall quality of planning; reduce the cost of products and services; optimize indicators of financial and tax reporting; ensure transparency of activity; quickly adapt to business conditions that change under the influence of the market, as well as facilitate the management of several scenarios of the enterprise budget.

The development of the construction industry has a close and direct connection with the information environment, which is why the practical directions for the implementation of approaches should be related to the development of information logistics. Software products for enterprise cost budgeting and optimization of logistics costs at the base enterprise are offered.

The work contains 68 pages, 11 tables, 13 figures and 7 appendices. The list of used sources consists of 45 items.

Keywords: logistics operations, outsourcing, budgeting, internal control, information logistics, logistics, logistics activity, management and cost optimization. The year of performance of qualification work is 2021-2022. The year of job protection is 2023.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ	9
1.1. Сутність логістичної операцій підприємств	9
1.2. Нормативне регулювання організації бухгалтерського обліку логістичних операцій	15
Висновки до 1 розділу	21
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НА УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ КОМПАНІЇ «МРІЯ»	22
2.1. Облікова політика щодо логістичних операцій на Український будівельний компанії «Мрія»	22
2.2. Організація і методика первинного обліку логістичних операцій	24
2.3. Організація і методика зведеного обліку логістичних операцій	32
Висновки до 2 розділу	36
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА НАПРЯМИ ЇХНЬОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ	38
3.1. Аналіз логістичних операцій	38
3.2. Аналіз ефективності логістичних операцій підприємства	45
3.3. Шляхи удосконалення обліку та аналізу логістичних операцій та управління логістичними витратами	51
Висновки до 3 розділу	58
Висновки	60
Список використаних джерел	63
Додатки	69

ВСТУП

Актуальність теми. Глобалізаційні процеси та трансформація відносин спонукають до створення адаптованої системи управління підприємством. Це пов'язано із тим, що входження України до світового економічного простору як рівноправного економічного партнера спонукає до активізації оптимізації процесів та підвищення конкурентоспроможності сфер та галузей економіки. З метою досягнення стійкої конкурентоспроможності на ринку актуальним є питання виявлення адаптованих до змін моделей розвитку й управління підприємством, однією з яких є логістичний підхід.

Крім того, ефективність функціонування будівельних підприємств значною мірою залежить від інтеграції організованих систем управління постачальними, виробничими, транспортними та збутовими процесами при будівництві об'єктів. Така концепція в будівництві супроводжується розвитком логістики, яка розглядається як системний підхід до організації та управління в цій галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти у сфері бухгалтерського обліку і аналізу підприємства мають своє відображення у працях як у вітчизняних, так і зарубіжних вчених: Н. Д. Врублецький, Є. В. Крикавський, М. В. Афанасьєв, Ф. Котлер, Н. С. Артамонова, О. Лотиш, Дж. Ф. Берджес, А. А. Колобов, Л. Б. Міротін. Сформульовані положення займають вагомe місце у сучасній теорії логістики і дозволяють усвідомити механізм логістичних процесів на підприємстві. Вплив логістичної системи на кінцеві результати операційної діяльності підприємства та оптимізацію логістичних витрат потребує подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи ґрунтується на обґрунтуванні бухгалтерського обліку та аналізу логістичних операцій підприємств з урахуванням особливостей будівельної сфери, підходів щодо обліку, оцінки, управління логістичними витратами, бюджетування підприємства.

Відповідно до мети у роботі поставлено такі завдання: розкрити сутність логістичних операцій підприємств; розкрити нормативно-правове регулювання обліку логістичних операцій; дослідити особливості облікової політики щодо логістичних операцій; розкрити первинний та зведений облік логістичних операцій; проаналізувати логістичні операції; провести аналіз ефективності логістичних операцій підприємств; розробити напрями оптимізації обліку та аналізу логістичних операцій.

Об'єктом дослідження є логістичні операції підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних особливостей формування у бухгалтерського обліку інформації про логістичні операції підприємств та їх аналізу.

Базою дослідження є підприємство Українська будівельна компанія «Мрія».

Проаналізуємо основні показники фінансово-господарської діяльності Української будівельної компанії «Мрія» за 2019 – 2021 рр. для подальшого аналізу логістичної системи підприємства табл.1.

Показники фінансово-господарської діяльності підприємства Української будівельної компанії «Мрія» знаходяться в межах норми. Підприємство ефективно управляє господарською діяльністю, та має великі перспективи до розвитку.

Таблиця 1

Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021 роки

Актив	На кінець звітного періоду	На кінець звітного періоду	На кінець звітного періоду	Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
	2019	2020	2021	20/19	21/20	20/19	21/20
1	2	3	4	5	6	7	8
Необоротні активи	866,8	5587,9	5604	4721,1	16,1	5,45	0,003
Оборотні активи	2803,1	3800,6	4142,4	997,5	341,8	0,36	0,09

Продовження табл 1

1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал	3565,3	9017,1	9280,8	5451,8	263,7	1,53	0,03
Поточні зобов'язання і забезпечення	104,6	371,4	465,6	266,8	94,2	2,55	0,25
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4300,6	6671,5	7693,5	2370,9	1022	0,55	0,15
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3545	5511,7	6130,2	1966,7	618,5	0,55	0,11
Валовий прибуток	755,6	1159,8	1563,3	404,2	403,5	0,53	0,35
Операційні витрати	562,1	862,1	1306	300	443,9	0,53	0,51
Витрати на збут	18,7	307,1	167,4	288,4	-139,7	15,42	-0,45
Чистий фінансовий результат: прибуток	143,3	21,8	73,7	-121,5	51,9	-0,85	2,38

Джерело: сформовано автором на основі даних базового підприємства

Зобразимо графічно динаміку зміни показників фінансово-господарської діяльності рис. 1.

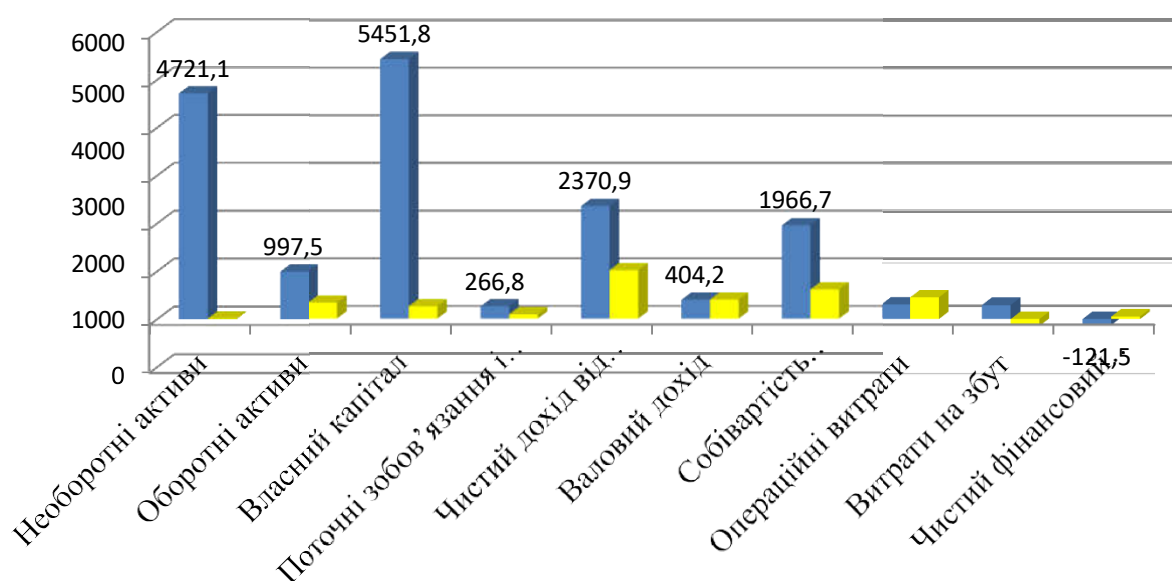

Рис. 1. Динаміка зміни показників фінансово-господарської діяльності підприємства Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021р.р.

Джерело: сформовано автором на основі даних базового підприємства

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою

дослідження є сучасні теорії ринкової економіки, обліку, аналізу та контролю. У процесі вивчення використовувалися такі методи: індуктивний під час збору, систематизації та обробки інформації; дедуктивний – для теоретичного осмислення проблеми; аналізу та синтезу - під час поєднання складових економічних явищ у єдиному процесі; історичний та логічний — для вивчення розвитку та взаємозв'язку логістики та обліку; графічний - під час формування схем взаємозв'язків обліку, аналізу, контролю; монографічний - під час вивчення існуючої системи обліку-аналітичного забезпечення управління фінансами; системного підходу - під час розробки обліково-аналітичного забезпечення як системи.

Наукова новизна одержаних результатів. Досліджуючи логістичні операції на базовому підприємстві доведено, що вони є значним чинником впливу наприбутковість підприємства. Автором обґрунтовано необхідність бюджетування логістичних витрат підприємств та напрями їх оптимізації, які дозволяють компанії: підвищити якість управлінських рішень і як наслідок – загальну якість планування; знизити собівартість продукції, послуг; оптимізувати показники фінансової, податкової звітності; забезпечити прозорість діяльності; швидко адаптуватися до умов ведення бізнесу, що змінюються під впливом ринку, а також полегшення ведення кількох сценаріїв бюджету підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Розвиток будівельної сфери має тісний та безпосередній зв'язок із інформаційним середовищем, саме тому практичні напрями реалізації підходів повинні бути пов'язані із розвитком інформаційної логістики. Запропоновано програмні продукти для бюджетування витрат підприємств та оптимізації логістичних витрат на базовому підприємстві.

Особистий внесок здобувача. Підготовлена кваліфікаційна робота є самостійним дослідженням, у якому сформовано результати проведеного дослідження щодо бухгалтерського обліку і аналізу логістичних операцій.

Апробація результатів. За результати проведеного дослідження

підготовлено тези: Серeda O.I. Бухгалтерський облік логістичних витрат на підприємстві. The I International Scientific and Practical Conference «An overview of modern scientific research in various fields of science», October 17 – 19, Amsterdam, Netherlands. 238 p., Pp.54-56. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/an-overview-of-modern-scientific-research-invarious-fields-of-science/>.

Структура роботи. Робота виконана на 68 сторінках друкованого тексту, містить 11 таблиць, 13 рисунків та 7 додатків. Список використаних джерел складається з 45 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність логістичних операцій підприємств

У загальній структурі витрат підприємства логістичні витрати займають вагоме місце. Підприємства можуть забезпечувати логістичні процеси як власними силами, так і на умовах аутсорсингу. Побудова та розвиток ефективної логістичної інфраструктури підприємства сприяє забезпеченню стабільної та безперебійної роботи, формує надійну репутацію, що в кінцевому результаті безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності. З огляду на це важливого значення набувають питання ідентифікації, класифікації та реєстрації логістичних витрат для потреб обліку, адже облікова інформація є основою для прийняття управлінських рішень [1].

Логістика як наука пройшла тривалий шлях становлення та розвитку. Логістика має грецьке походження та означає «мистецтво розрахунків, мистецтво міркування». У Стародавньому Римі логістика мала на меті правила розподілу продуктів. Надалі логістика застосовувалася у військовій сфері. Початок розвитку логістики в Україні як наряду підвищення ефективності діяльності підприємств та зниження витрат припадає на кінець 90-х років. До того часу у вітчизняній практиці господарювання застосовувались лише окремі елементи логістики, внаслідок чого більшість підприємств мали вдвічі більші витрати. У той же час передові країни вже повною мірою використовували досягнення логістики [2].

Незважаючи на важливість та потенціал у сфері логістичних послуг, транспортні потужності в Україні використовуються недостатньо, інфраструктура та послуги, доступні вантажовідправникам і постачальникам логістичних послуг, є нижчими від стандартів, наявних у країнах ЄС, а витрати на логістику, з якими стикаються кінцеві користувачі, високі. Україна займає лише 80-е місце з 160 країн згідно з індексом ефективності логістики

(ІЕЛ), за інформацією Світового Банку [3].

Проаналізувавши дослідження Міжнародного Валютного Фонду, виявлено, що логістичні витрати у межах підприємства можуть складати більш ніж 30% від загальної суми витрат, стосовно зарубіжного досвіду, то цей показник варіюється в межах від 9% до 11 відсотків [4].

Теоретичні визначення поняття «логістика» наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Сутність логістики та об'єктів дослідження

Автори	Поняття	Об'єкт дослідження
М.Окландер [6]	Інтегрована функція управління матеріальним потоком	Матеріальні потоки
Є.С. Минаев, Н.Г. Агеева, Дага А. Аббата	Логістика – наука про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків у просторі і в часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача	Матеріальні та інформаційні потоки
Copacino W.C., Rosenfield D.B. [7]	Логістика – це мистецтво управління потоком матеріалів і продуктів від зовнішнього джерела до споживача	Матеріальні та продуктові потоки
А.А. Колобова	Логістика – наука про планування, управління і контроль за рухом матеріальних і інформаційних потоків в будь-яких системах	Матеріальні та інформаційні потоки

Джерело: узагальнено автором на основі [6,7]

Сутністю логістики з позицій бізнесу можна вважати, що це інтегральний інструмент управління [8]. Аналіз наукових джерел дає можливість виявити найбільш змістовні визначення поняття «логістичні витрати» (табл. 1.2).

Узагальнюючи думки вчених, можна узагальнити, що логістичні витрати:

– це витрати, які взаємопов'язані з логістичними операціями, за своєю сутністю являються грошовим вираженням витрачених ресурсів на переміщення матеріальних і інформаційних потоків в логістиці, виконання замовлень клієнтів (споживачів).

Логістика є напрямом діяльності, який полягає в управлінні матеріальними, супутніми потоками за їхнього руху від первинного джерела

до кінцевого споживача за умови мінімальних витрат. Об'єктом логістичної діяльності підприємства є сукупність потоків, як базового елементу логістичної діяльності підприємства [12].

Таблиця 1.2

Підходи до визначення поняття «логістичні витрати»

Автори	Значення
В.І. Ковшик	Логістичні витрати – це витрати підприємства, пов'язані з управлінням, переміщенням та зберіганням матеріалів, енергії, продукції та інформації вздовж ланцюга постачання від точки їх виникнення і до точки споживання.
М.А. Мажар	Логістичні витрати – це витрати на постачання, зберігання та збут, а також витрати всієї системи матеріально-технічного забезпечення.
Е.В. Новопісна	Логістичні витрати – складова частина загальних витрат підприємства, що є витратами, які супроводжують рух матеріального потоку для виконання пріоритетного завдання логістичної системи – доставки товару в потрібне місце, у потрібній кількості, за певний термін і за заданого рівня витрат.
М.В. Рета	Логістичні витрати – це грошове вираження сукупності витрачених матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних ресурсів підприємства, які пов'язані із забезпеченням бізнес- процесів та операцій із переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи.
З. Задорожний, А. Грицишина	Логістичні витрати – це складова частина витрат операційної діяльності підприємства, пов'язаних із вивченням ринку запасів, їх закупівлею і складуванням, зберіганням, відвантаженням та зовнішнім транспортуванням
Д. Малинджак, А. Газда	Логістичні витрати – це витрати, пов'язані з широкомасштабним переміщенням товарів і залежать від параметрів, що базуються на часі та просторі, а також на елементах оцінки. Витрати на логістику є результатом того, що логістика створює умови для виникнення цих рухів, управляє та захищає їх
М.В. Харченко	Логістичні витрати – це витрати матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів, які зумовлені дотриманням підприємствами своїх зобов'язань із виконання робіт та надання послуг на замовлення споживачів

Джерело: узагальнено автором на основі [8]

Матеріальні потоки також підлягають класифікації. Найбільш повною є класифікація узагальнена у таблиці 1.3.

Під інформаційним потоком мається на увазі вся сукупність повідомлень (інформації), яка використовується логістичною системою, оброблюється нею для управління логістичними операціями (у тому числі із сировиною, матеріальними, комплектуючими виробами і кінцевою продукцією) та віднесена до часового інтервалу.

Таблиця 1.3

Класифікація матеріальних потоків в логістиці

Класифікаційні ознаки	Види потоків	Характеристика видів
По відношенню до системи	Зовнішні	Циркують за межами логістичної системи
	Внутрішні	функціонують в межах логістичної системи
За ступенем регулярності	Детерміновані	в кожен момент часу присутні визначені параметри
	Стохастичні	параметри мають випадковий характер, мають певний ступінь ймовірності для величини параметру
За ступенем неперервності	Неперервні	у кожен момент часу в потоці присутній мінімум один об'єкт
	бліц-потоки	мають разовий характер
	Дискретні	утворюються, що переміщуються в межах інтервалу
За ступенем управління	Керовані	адекватно реагуючі на керуючий вплив зі сторони управляючої системи
	Некеровані	не реагуючі на управляючий вплив
За ступенем складності	Прості	потік складається з об'єктів одного виду
	Диференційовані (інтегровані)	потік об'єднує різномірні, за властивостями об'єкти
За ступенем змінюваності	Стаціонарні	інтенсивність є сталою величиною
	Нестационарні	інтенсивність змінює величину через певні проміжки часу
За характером пересування елементів потоку	Рівномірні	мають постійну швидкість пересування об'єктів потоку
	Нерівномірні	постійно відбувається зміна швидкості пересування об'єктів потоку
За ступенем періодичності	Періодичні	характерна постійність характеру зміни параметрів
	Неперіодичні	відсутня будь-яка закономірність зміни параметрів потоку
За ступенем стабільності	Стабільні	мають постійне значення параметрів в конкретний момент часу
	Нестабільні	характерне випадкове відхилення змін потоку
За ступенем сумісності	Сумісні	перевозяться на одному транспортному засобі
	Несумісні	не можуть сумісно транспортуватися

Джерело: узагальнено автором на основі [9]

Класифікація логістичних витрат має варіації, що представлено у таблиці

1.4.

Таблиця 1.4

Класифікація логістичних витрат

Класифікаційні ознаки	Види витрат
За елементами відповідно до плану рахунків	Матеріальні витрати. Витрати на оплату праці. Відрахування на соціальні заходи. Амортизація. Інші операційні витрати.
За формами та місцем виникнення	Витрати у постачанні, відділі: постачання; складів; транспорту. Витрати у виробництві, відділі: управління виробництвом; внутрішній транспорт. Витрати у дистрибуції: збуту; транспорту; складів.
За логістичними функціями	Витрати обслуговування замовлення. Витрати транспортування. Витрати складування. Витрати управління запасами. Витрати пакування. Витрати обслуговування споживача.
За сферами переміщення матеріального потоку	Витрати фізичного потоку. Витрати запасів. Витрати інформаційних процесів.
За характером змінності	Постійні витрати: амортизація основних засобів; грошові видатки на податки виплати. Змінні витрати: витрати праці; витрати за кредитами; витрати палива та енергії.
За джерелом переміщення	Власні витрати. Витрати логістичного аутсорсингу.

Джерело: узагальнено автором на основі [10,11]

Для підприємства з різними сферами діяльності важливість кожного елементів класифікації витрат на логістику різна. Класифікація логістичних витрат за обліковими напрямками відображено на рисунку 1.1 [9].

Складові логістичної системи зображені на рисунку 1.2.

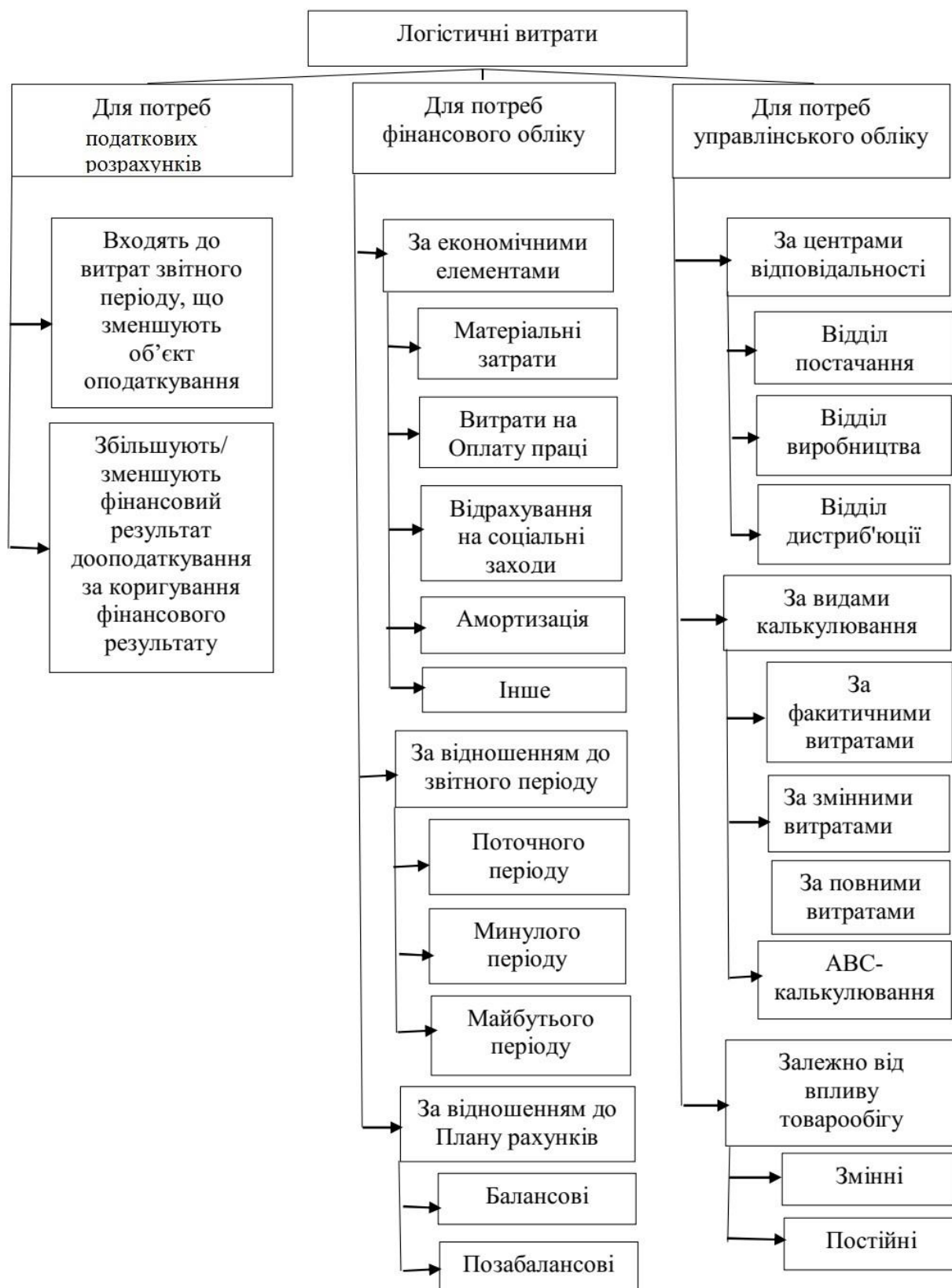

Рис. 1.1. Класифікація логістичних витрат в обліку

** узагальнено автором за даними [9]*

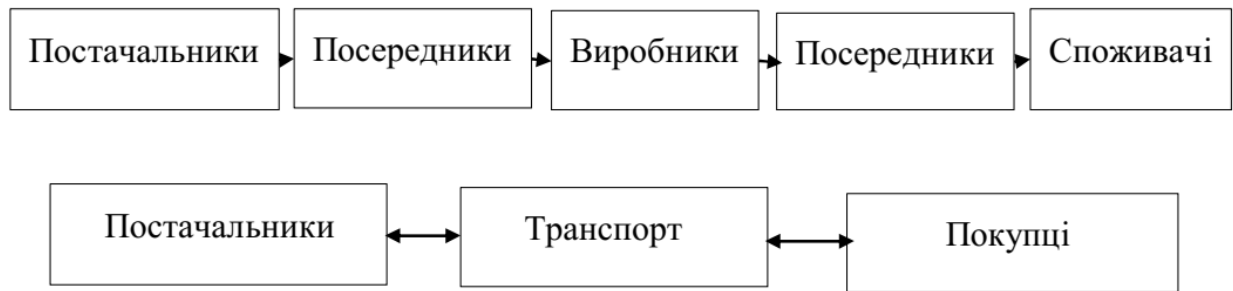

Рис. 1.2. Складові логістичної системи підприємства

** узагальнено автором на основі літератури [13]*

Отже, логістичні операції є ключовим чинником впливу на прибутковість підприємства. Для підприємств різної галузевої приналежності значимість кожного елементу класифікації логістичних витрат та який саме рівень логістичної системи вони займають різна. Підприємство повинно поєднувати важливі, з точки зору організації управлінського процесу, моменти, які характерні для його діяльності.

1.2. Нормативне регулювання організації бухгалтерського обліку логістичних операцій

Основними об'єктами вивчення логістичних операцій є: товар (товарний ресурс), транспортні засоби, постійні пристрої, інформаційні, грошові потоки, а також відповідні правові документи і ін.

На сьогоднішній день фахівці, які працюють у сфері логістики, відчують явну нестачу нормативно-правового забезпечення своєї діяльності.

Нормативно-правові методи, що застосовують в управлінні підприємством, ґрунтуються на законодавчих актах, що регулюють права й обов'язки суб'єкта й об'єкта логістичного управління, і на нормативних документах. Вони вводять логістичне управління до правового поля країни, створюючи правову базу формування і трансформування логістичних потоків.

Правові методи передбачають розробку згаданих нормативно-правових актів, що регламентують інформаційні відносини між суб'єктами у

сфері логістики.

Нормативно-правова база, зокрема законодавство у сфері, логістики розглядає важливі питання. Перелічимо деякі з них: нормативно-правову базу логістичних операцій, нормативні документи, що регламентують взаємостосунки з постачальниками, умови і порядок постачання; документальне оформлення приймання та передачі товару; законодавство у сфері зовнішньоекономічних відносин

Правові норми у сфері логістики встановлює державі, і їх дотримання забезпечують як переконання, так і у випадку потреби - засоби примусу. Дані норми відрізняються від інших більшим ступенем розробленості та формалізації й регулюють найбільш суттєві відносини.

Кожне підприємство має свою сукупність методичних вказівок і інструкцій, одні з яких розроблено на основі настанов вищих органів управління, а інші - розробляють самі підприємства з урахуванням розподілу статутних функцій підприємства між його відділами (підрозділами) - це посадові інструкції, методичні вказівки щодо виконання окремих процесів, функціональні інструкції та положення про службові обов'язки.

Основою нормативно-правових методів управління виступають система законодавчих актів України, постанови Верховної Ради України, нормативні акти, видавані Президентом, Кабінетом Міністрів України, обласними і місцевими органами виконавчої влади та держадміністраціями різного рівня. До основних нормативно-правових передумов розробки методів логістичного управління підприємством слід віднести:

індикативне планування розвитку економіки країни і окремих її галузей і регіонів;

державне бюджетування;

соціально-економічна і цінова політика держави;

регулювання економіки через систему державних замовлень на виробництво сировини і готової продукції стратегічного значення;

контроль за її ефективністю приватизації об'єктів державної власності;

державна фінансова, кредитна, податкова і митна політика та контроль за її реалізацією кожним суб'єктом підприємництва;

сертифікація діяльності бізнес-суб'єктів і стандартизація товарів, послуг і робіт;

нормування мінімального рівня заробітної плати, обов'язкового для всіх суб'єктів господарювання з найманими працівниками;

державне стимулювання виробництва через надання субсидій, субвенцій, пільгових кредитів, квот та інших пільг;

державна підтримка інноваційної діяльності з реалізації продукції на зовнішньому ринку, а також спеціальних економічних зон, лізингодавців, холдингових структур; моніторинг екосистеми.

До основних нормативно-правових актів, які регламентують систему бухгалтерського обліку логістичних операцій в Україні належать:

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14];

Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України [15];

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [16];

Інструкція зі застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [17];

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» [18].

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «встановлено методологічні принципи збору, узагальнення та реєстрації інформації, які здійснюються шляхом суцільного, документального та безперервного обліку всіх господарських операцій» [14].

Регламентація бухгалтерського обліку в Україні має правовий та методологічний аспекти (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Рівні системи нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку логістичних операцій в Україні

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні	
I рівень	Нормативно-правові акти, які регулюють ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності юридичними особами (Конституція України, закони та ухвали Верховної ради України)
II рівень	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та План рахунків бухгалтерського обліку, у яких закріплено правила та способи ведення обліку господарських операцій, складання та подання бухгалтерської звітності
III рівень	Нормативно-правові акти та методичні рекомендації (інструкції, листи) з питань ведення бухгалтерського обліку, (постанови Міністерства фінансів, Міністерства економіки тощо)
IV рівень	Робочі документи з питань організації ведення бухгалтерського обліку та формування облікової політики на підприємстві (робочий план рахунків бухгалтерського обліку, графік документообігу, модифіковані облікові реєстри)

Джерело: узагальнено автором

Методична регламентація здійснюється Міністерством фінансів України, яке розробляє:

Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку;

План рахунків бухгалтерського обліку;

форми, порядок та обсяги складання річного фінансового звіту;

інші нормативні документи, які регулюють облік та окремі його сфери (як приклад товарні операції, операції іноземної валюти, грошові кошти, розрахунки, оплату праці, витрати та доходи та інші).

Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку є основними нормативними документами, які регулюють та регламентують організацію бухгалтерського обліку на підприємстві [15].

Національне Положення бухгалтерського обліку - це нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, яким визначаються методи та принципи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності [15].

Вдосконалення та розробка стандартів бухгалтерського обліку

виступають важливим елементом системи обліку в розвинених країнах, адже стандарти бухгалтерського обліку є, насамперед, умовою доступності будьякої інформації для різних користувачів.

Розробка стандартів бухгалтерського обліку ґрунтується на загальнодіючих методологічних принципах, які передбачаються міжнародними стандартами та головними особливостями національної системи бухгалтерського обліку. В базі організації бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві лежить план рахунків, яким зобов'язані керуватися підприємства та організації різних галузей народного господарства: промисловості, сільського господарства, транспорту тощо.

Правове регулювання бухгалтерського обліку здійснюється згідно:

- Законів і ухвал Верховної Ради, які суміжні з господарською діяльністю підприємства (зовнішньоекономічна діяльність, оплати відпусток, оплати праці, оподаткування, цінні папери і т.д.);

- указів і розпоряджень Президента України щодо економічних питань;

- постанов Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади з питань економіки, калькуляції та обліку собівартості продукції (послуг, робіт), амортизації основних засобів та інших необоротних активів, складу витрат підприємств;

постанов Національного банку України, у яких розглядаються питання ведення касових операцій, ведення розрахунково-кредитних операцій та правил перевезення іноземної валюти в межах і за межі країни, відкриття рахунків в національній та іноземній валюті;

постанов органів статистики, які разом з Міністерством фінансів розробляють типові форми документів та затверджують форми статистичної звітності, обов'язкової для надання і складання всіма підприємствами;

постанов Міністерства економіки щодо питань ціноутворення, галузевих міністерств та інших органів, перед якими підприємства звітують;

листів Державної податкової адміністрації, з роз'ясненнями окремих питань податкової політики, Національної комісії з цінних паперів,

Державного казначейства та фондового ринку та інші [13, 235].

Накази та листи Міністерства фінансів України є обов'язковими для виконання всіма підприємствами (окрім банків).

Більшість актів, що регулюють управлінські відносини у сфері логістики можуть бути розробленими і самим підприємством. Це можуть бути:

- статuti, положення про логістичний відділ; постанови з окремих питань логістичної діяльності підприємства.

Для підприємств, які працюють в сфері логістики, нормативно-правове регулювання може торкатися: управління якістю інформаційних та матеріальних потоків; кадри; приміщення і оснащення; документація; товарорух; контроль якості здійснення товароруху; підряди, надані іншим виробникам; скарги щодо здійснення; внутрішні перевірки.

Для підприємств, які працюють в сфері логістики необхідно мати наступні дозволи на:

належні приміщення,

устаткування і оснащення для забезпечення правильного зберігання і реалізації продукції;

необхідно мати в штаті робітників і, зокрема, фахівця-логіста, кваліфікація якого відповідає вимогам чинного законодавства.

Отже, правові методи регулювання логістики - це перш за все законодавство, яке визначає правові рамки і норми при реалізації логістичної політики, включає такі розділи як закони, податкове законодавство, закон про грошовий обіг, банківське антимонопольне законодавство, зовнішньоторговельне тощо.

Проблема нормативно-правової бази надзвичайно актуальна. Вона загострена в даний час у зв'язку з переходом до ринкових відносин, з серйозними змінами в механізмі державного управління і в організаційно-правовому статусі багатьох суб'єктів управління і, що особливо важливо, об'єктів (наприклад, різке посилення самостійності організацій і територій), з відомим розвитком договірних зв'язків у сфері логістичного управління.

Висновки до першого розділу

1. Логістика займає вагоме місце на підприємстві, оскільки вона задовольняє інтереси постачальників (підприємств) і споживачів. Для логістичного процесу, незважаючи на його складність та спрямованість, виділяють п'ять основних класифікаційних елементів, які обов'язково мають бути: планування, інформація, контроль, аналіз та управлінські рішення.

2. Логістичні операції є ключовим чинником впливу на прибутковість підприємства. Для підприємств різної галузевої приналежності значимість кожного елементу класифікації логістичних витрат та який саме рівень логістичної системи вони займають різні. Підприємство повинно поєднувати важливі, з точки зору організації управлінського процесу, моменти, які характерні для його діяльності.

3. До основних нормативно-правових актів, які регламентують систему бухгалтерського обліку логістичних операцій в Україні належать:

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14];

Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України [15];

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [16];

Інструкція зі застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [17];

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» [18].

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НА УКРАЇНСЬКИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ КОМПАНІЇ «МРІЯ»

2.1. Облікова політика щодо логістичних операцій на Українській будівельній компанії «Мрія»

Логістика кожного окремого підприємства в виду його унікальності буде відрізнятися в залежності від його характерних особливостей та визначених завдань. Разом з тим, логістична інформація в обліку має формуватись відповідно до визначених державою принципів. Таким чином, облікова політика поєднує державне регулювання з ініціативою підприємства з питань раціоналізації і удосконалення обліку [20].

За результатами дослідження практики діяльності Української будівельної компанії «Мрія» було розроблено систему кодів логістичних витрат за центрами відповідальності (додаток А)

Тому на підприємстві необхідно визначити елементи облікової політики щодо логістичних операцій та внести їх до Положення (наказу, розпорядження) про облікову політику підприємства.

Узагальнюючи теоретичні аспекти формування облікової політики сучасного підприємства, можна констатувати, що облікова політика - це не лише сукупність способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, а й вибір методики обліку, яка дає змогу використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя залежно від поставлених цілей щодо управління підприємством. Облікова політика має передбачати організаційні та методичні основи системи обліку щодо формування інформаційних ресурсів як корисної для управління інформації. Для забезпечення цієї функції слід чітко регламентувати умови нагромадження, передачі та зберігання інформації, а також норми її акумуляції та форми подачі. Це безперечно стосується й обліку логістичних витрат.

На Українській будівельній компанії «Мрія» додатком до наказу про

облікову політику є робочий план рахунків, який відображає специфіку галузі, виду діяльності, визначає зміст аналітичного обліку витрат загалом та логістичних зокрема. З огляду на це робочий план рахунків, що розробляється на підприємстві з урахуванням потреб управлінського обліку, він гнучкий, задовольняє потреби внутрішніх користувачів; є зручним у користуванні; сприяє здійсненню контролю за операційною діяльністю підприємства (Додаток Б).

Про використання тих або інших субрахунків свідчить наказ про облікову політику підприємства, який видається раз на рік на початку року. Саме в окремому розділі вище зазначеного наказу формують модель обліку, яка б забезпечила максимальне накопичення інформації про логістичні витрати з метою трансформації її в управлінський облік (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Фрагмент плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарчих операцій підприємств і організацій з врахуванням змін до класу 9 «Витрати діяльності»

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сфера застосування
код	назва	код	назва	
Клас 9. Витрати діяльності				
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції	Всі види діяльності
		902	Собівартість реалізованих товарів	
		903	Собівартість реалізованих робіт послуг	
91	Загальновиробничі витрати	911	Логістичні витрати на виробництво (за видами витрат)	Всі види діяльності
92	Адміністративні витрати	921	Логістичні витрати на адміністрування (за видами витрат)	Всі види діяльності
93	Витрати на збут	931	Логістичні витрати на збут (за видами витрат	Всі види діяльності
		932	Логістичні витрати на транспортування (за видами витрат	
		933	Логістичні витрати на замовлення	

Джерело: узагальнено автором

Відповідно до класифікації логістичних витрат на Українській будівельній компанії «Мрія», визначають їх місце у відповідних регістрах синтетичного й аналітичного обліку журнально-ордерної форми обліку. На

сьогоднішній день усі вищенаведені витрати відображаються в різних облікових регістрах і у більшості випадків обліковуються як витрати, пов'язані з постачанням, виробництвом і збутом продукції.

Варто зазначити, що на Українській будівельній компанії «Мрія» ведуть аналітичний облік логістичних витрат за елементами витрат та узагальнюють за центрами відповідальності у системі управління логістичною діяльністю.

При формуванні облікової політики на Українській будівельній компанії «Мрія» визначаються з документообігом щодо логістичних операцій. Тому в документі про облікову політику підприємства вказують форми накопичення інформації корисної для управління про логістичні витрати, порядок їх формування, руху, періодичність складання та відповідальних осіб [21].

Такими регістрами обліку на Українській будівельній компанії «Мрія» є картки, відомості матеріально-технічного постачання, звіти про виробничу та збутову діяльність, графіки внутрішніх та зовнішніх перевезень, бюджети логістичних витрат за центрами відповідальності та інші регістри обліку. Тому, на Українській будівельній компанії «Мрія», в Наказі про облікову політику виділяють окремим розділом управлінський облік логістичних витрат, в якому затверджують: перелік первинної документації; форми аналітичного обліку: графік документообороту; робочий план рахунків; систему розподілу логістичних витрат; методику складання бюджетів логістичних витрат; порядок складання внутрішньої звітності; періодичність та форми контролю логістичних витрат; відображення результатів контролю в системі управлінського обліку.

2.2. Організація і методика первинного обліку логістичних операцій

Сучасний стан логістики багато в чому визначається бурхливим розвитком і впровадженням в усі сфери інформаційно-комп'ютерних технологій. Реалізація більшості логістичних концепцій і систем була б неможливою без використання швидкодіючих комп'ютерів, локальних обчислювальних мереж, телекомунікаційних систем та інформаційно-програмного забезпечення [22].

В загальному вигляді первинний документ є переміщенням у деякому середовищі даних, виражених у структурному вигляді. Щодо логістичних операцій, первинний документ – це сукупність циркулюючих у логістичній системі, між логістичною системою і зовнішнім середовищем повідомлень, необхідних для управління і контролю логістичних операцій [24].

Первинні документи складаються: між різними логістичними системами, між логістичними операціями в одній системі, в окремій логістичній операції (табл. 2.2).

Отже, первинні документи формуються у результаті виконання наступних операцій: збір інформації; зберігання інформації; аналіз інформації та її перетворення; накопичення інформації та її зберігання; передача інформації; обробка інформації, тобто відбір необхідних для того чи іншого рівня управління даних і документів [21].

Процес забезпечення підприємства Української будівельної компанії «Мрія» товарно-матеріальними цінностями здійснюється шляхом вибору постачальників. Перелік документів, що супроводжують поставку продукції для Української будівельної компанії «Мрія», які складаються на ту чи іншу операцію, може змінюватися залежно від її особливостей. До основних документів, що зазвичай супроводжують поставку слід віднести: договір постачання, специфікація на кожну вантажну одиницю, товарно-транспортна накладна, довіреність, рахунок, банківська виписка, податкова накладна, видаткова накладна.

Таблиця 2.2

Первинні документи по обліку логістичних операцій

Процеси	Інформаційний потік		
	між різними логістичними системами	між логістичними операціями	в логістичній операції
Постачання	Договір на постачання Замовлення Рахунок-фактура Товаро супровідні документи	Повідомлення про прибуття Акт приймання матеріалів	Звіт аналізу постачальників План постачання
Складування	Договір оренди складу Договір відповідального зберігання	Видаткова накладна Прибуткова накладна	Картка складського обліку матеріалів Акт інвентаризації Лист комплектації
Виробництво	Договір підряду	Накладна на відпуск зі складу у виробництво Акт- вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів Маршрутний лист	Звіти Норми Нормативи Регламенти Стандарти

Продовження табл. 2.2.

Транспортування	Договір Замовлення	Товарно- транспортна накладна	Звіти Тарифи Норми (нормативи) Регламенти Стандарти
Збут	Договір Замовлення Рахунок-фактура Накладна	Товарно- транспортна накладна	Звіт аналізу замовників

Джерело: узагальнено автором на основі [25, с.192-198]

Факт укладання договору на поставку є юридичною подією, не призводить до зміни активів і пасивів підприємства, а отже, не відображається у бухгалтерському обліку. В обліку зобов'язання реєструється лише тоді, коли у зв'язку з ним виникає заборгованість (після одержання прав використання матеріальних цінностей чи послуг) [21]. Але у договорі необхідно обов'язково вказувати порядок розрахунків за придбані матеріальні цінності (попередня оплата чи наступна після поставки) і факт переходу права власності (у момент фізичної передачі виробничих ресурсів чи при оплаті за них), що впливає на методику бухгалтерського обліку та податкових розрахунків.

Цивільним кодексом України передбачається, що моментом набуття

права власності є момент передачі майна (якщо інше не передбачено договором) (стаття 334 ЦКУ) [26].

Первинні документи при операціях надходження виробничих ресурсів є юридичними доказами виконання договірних відносин та підставою для відображення на рахунках обліку. Методика обліку постачання матеріальних цінностей характеризується значною кількістю альтернативних первинних документів. Варіативність документування операцій з постачання матеріальних цінностей пояснюється різними джерелами їх надходження, необхідністю відображення додаткових податків і зборів, актуальністю перевірки якісних і кількісних параметрів поставки тощо (рис. 2.2).

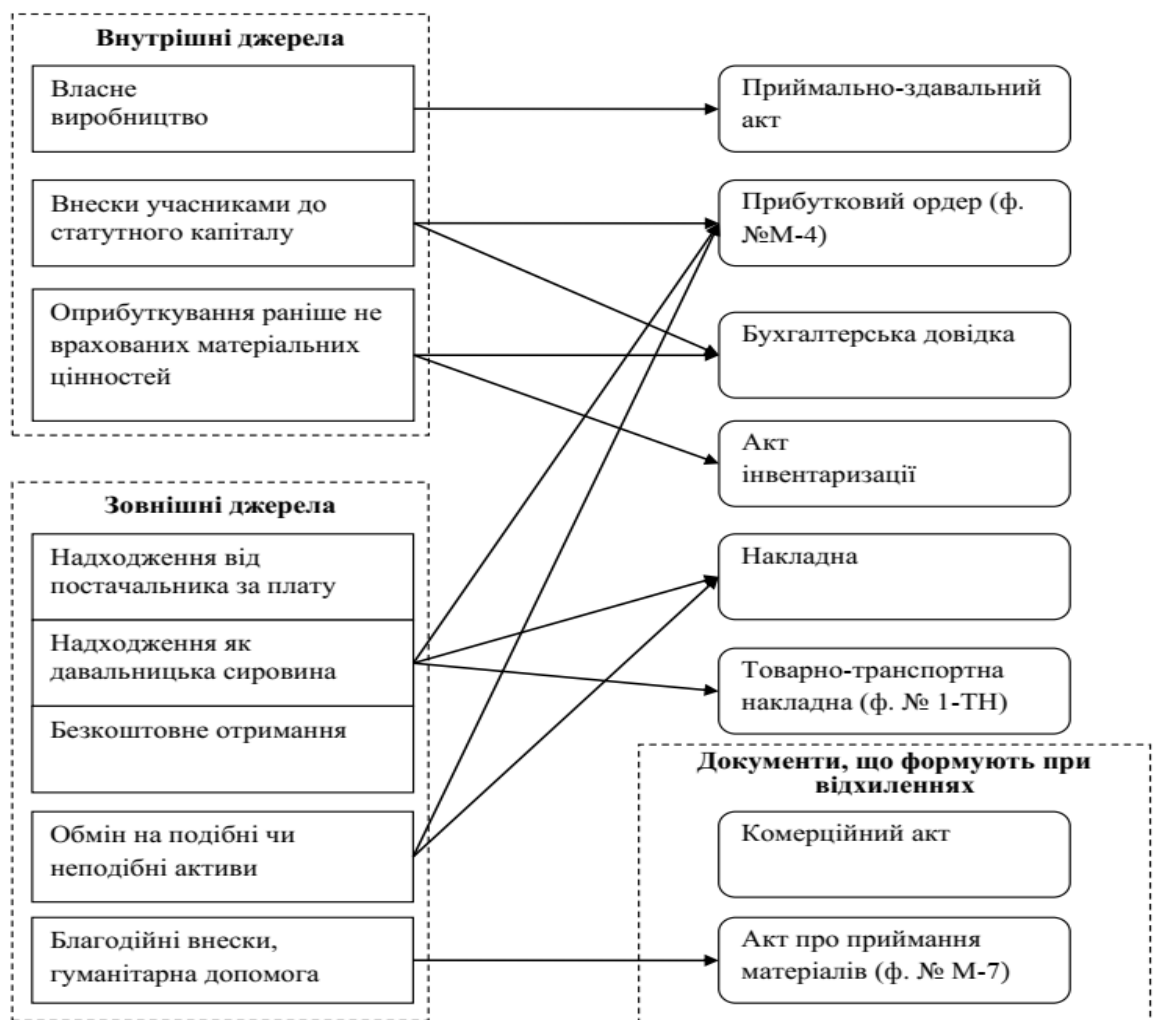

Рис. 2.2. Варіативність документального забезпечення операцій з надходження матеріальних цінностей

Джерело: узагальнено автором на основі [27, с.112-113]

Важливо, щоб усі операції з формування первинних документів та їх

передача учасникам договірних відносин відбувалася в електронній формі. Електронний документообіг у системі управління постачанням матеріальних цінностей є важливою вимогою системи «точно в термін». В умовах традиційного документування господарських операцій процес укладання паперових договорів, передача паперових примірників документів може бути тривалішими, чим сам факт транспортування матеріальних цінностей від постачальника до покупця. Оперування паперовими документами значно мінімізує ефективність прогресивних систем управління постачанням. Натомість, оперативність обігу облікової інформації в електронній формі дає змогу проявити усі переваги системи «точно в термін». Місце формування документів в умовах автоматизації обліку вже не залежить від місця приймання матеріальних цінностей (у постачальника чи покупця); від необхідності перевірки кількості, якості чи комплектності виробничих ресурсів.

Система електронного документообігу активно використовується при обміні обліковою інформацією з фіскальною службою. Фіскальна інформаційна система успішно використовується в Україні для визначення бази оподаткування, нарахування та сплати податків.

Оплата зобов'язань щодо поставлених матеріальних цінностей також відбувається винятково в електронній формі через мережу інформаційних сервісів «клієнт-банк», які надаються майже усіма українськими банками. Отже, прийшов час здійснювати обмін первинною обліковою інформацією між учасниками договірних відносин щодо придбання матеріальних. Методика електронного первинного обліку надходження матеріальних цінностей та їх оплати подана на рис. 2.3.

Якщо закупівля здійснюється не вперше, замовлення передаються конкретному постачальнику або обирається постачальник із обмеженої вибірки постачальників. Вибір постачальників здійснюється на основі результатів їх оцінювання за обраними критеріями [28].

Підписання договору здійснюється після узгодження усіх умов поставки.

Договір підписується з кожним із постачальників. Декілька договорів можуть підписуватися з одним із постачальників у випадку, якщо поставка матеріалів здійснюється в різні терміни або для різних товарів поставка здійснюється на особливих умовах, які потребують деталізованого опису в контрактах [28].

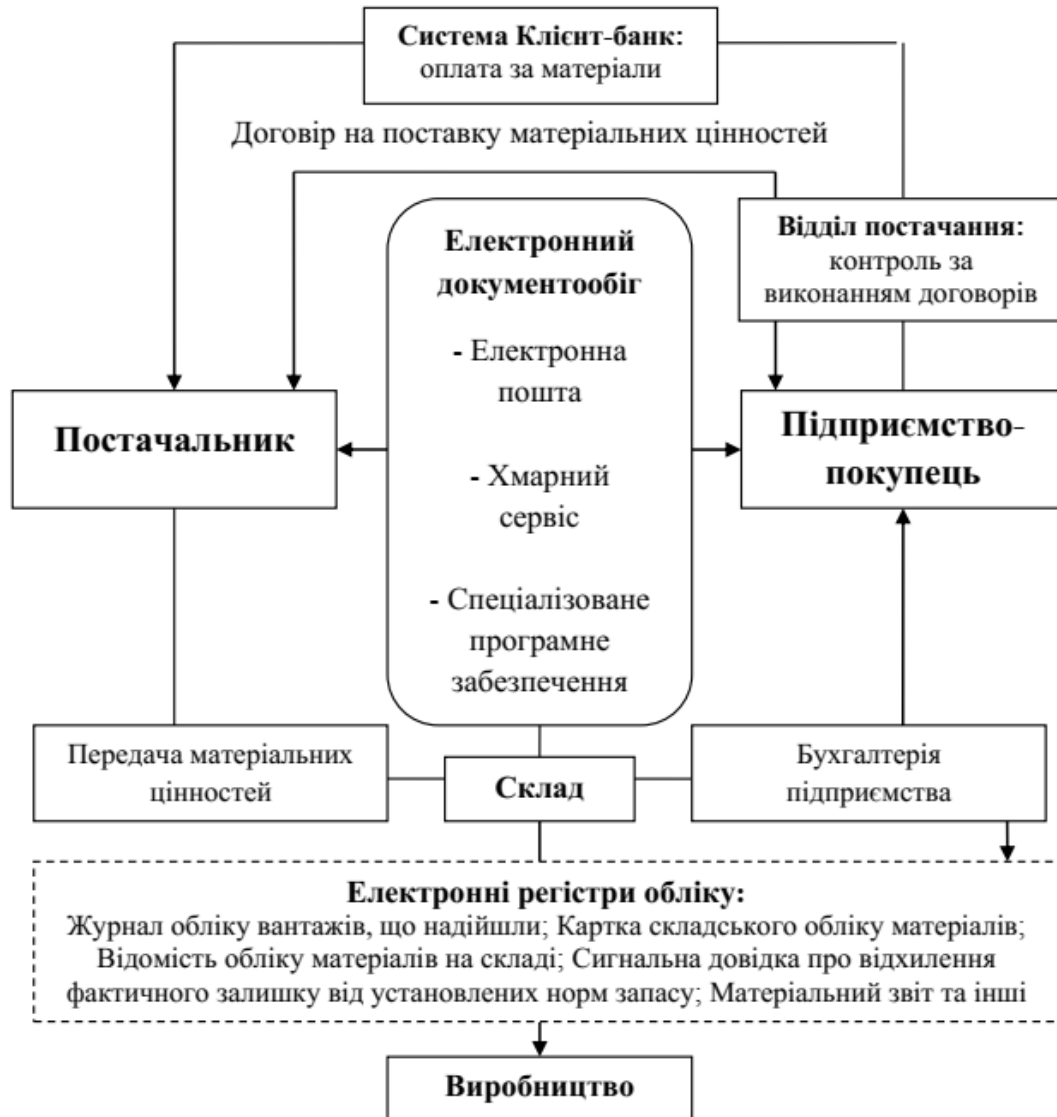

Рис. 2.3. Порядок електронного документування та документообігу при надходженні матеріальних цінностей та їх оплати

Джерело: узагальнено автором на основі [28]

До змісту договору поставки товарів повинні входити такі основні розділи: преамбула; предмет договору; ціни на товари і загальна сума договору; загальний строк дії договору і строки поставки матеріалів; вимоги до тари й упаковки; порядок відвантаження, доставки і здавання матеріалів; порядок розрахунків; санкції за невиконання сторонами своїх зобов'язань;

арбітраж (вирішення спірних питань) [28].

Контракт підписується в двох екземплярах (для постачальника і покупця). По завершенні навантаження вантажів обов'язково оформлюється основний перевізний документ, у якому вказується основні відомості про вантаж (характеристика, вага, вартість) і реквізити відправника та перевізника - товарно-транспортна накладна. Як правило, товарно-транспортна накладна виписується в чотирьох екземплярах.

Довіреність підтверджує факт та законність здійснення поставки товару. Рахунок виставляє постачальник. У ньому зазначають тип товару, кількість позицій, ціну та підсумкову суму, яку повинен заплатити покупець. Рахунок має інформаційний характер, в ньому не фіксується будь-яка господарська операція. Документом, що підтверджує оплату безготівковим розрахунком на Українській будівельній компанії «Мрія» є виписка з поточного рахунку, що завірена банком. Банківська виписка показує рух коштів на рахунку та підтверджує отримання доходу у постачальника [27, 28].

Відповідно до чинного в Україні законодавства перехід права власності на товари і виникнення відповідних податкових зобов'язань суб'єктів засвідчується виписуванням податкової накладної [19].

Податкова накладна - цедокумент встановленої форми, який обов'язково складається постачальником, якщо він є платником ПДВ, реєструється ним у Єдиному реєстрі податкових накладних та надається покупцю в момент здійснення поставки або передоплати за товар. Податкова накладна є податковим документом і одночасно відображається у податкових зобов'язаннях і реєстрі виданих податкових накладних продавця та реєстрі отриманих податкових накладних покупця, для якого вона є підставою для нарахування сум ПДВ, що відносяться до податкового кредиту. Факт здійснення продажу продукції оформляється видатковою накладною [19].

Українська будівельна компанія «Мрія» з позиції постачальника зі своїм клієнтом складає такі документи: договір постачання, специфікація на кожен вантажну одиницю, заявка на відвантаження товару аутсорсинговій компанії,

рахунок, банківська виписка, податкова накладна, видаткова накладна.

При довгострокових відносинах постачальника та замовника укладається довгостроковий договір, в рамках якого на кожну конкретну поставку оформляється заявка. Заявка на перевезення повинна містити такі реквізити: номер порядковий, дата складання документу, назву товару, маса товару, тип транспортного засобу, яким покупець буде забирати товар, зазначає дані про автомобіль, причіп, для перевезення, прізвище ім'я водія, місце завантаження, місце розвантаження, адреса, контактні телефони, відповідальні особи, час прибуття на завантаження, вартість перевезення, форма оплати, додаткові умови [28].

Асортимент та кількість запасів на Українській будівельній компанії «Мрія» контролюється шляхом інвентаризації.

Інвентаризація – являє собою процедуру звірення матеріально - відповідальними особами фактичної наявності продукції з даними бухгалтерського й складського обліку у вартісному й натуральному вираженні.

У ході інвентаризації перевіряються: наявність одиниць зберігання; правильність їх зберігання й видачі; стан вагового обладнання й вимірювального інструмента; порядок ведення обліку продукції [29].

Всі отримані запаси на основі документів, що супроводжували їх придбання оприбутковуються (реєструються) в Книзі складського обліку.

Отже, підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Основними документами, що супроводжують Українську будівельну компанію «Мрія» будучи у ролі постачальника або покупця це договір, специфікація, рахунок, банківська виписка, податкова накладна, видаткова накладна. За несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображених у них даних відповідальність несуть особи, які склали та підписали ці первинні документи.

2.3. Організація і методика зведеного обліку логістичних операцій

Підприємства мають застосовувати у своїй діяльності таку методику зведеного обліку витрат та калькулювання собівартості продукції, в якій враховуються особливості діяльності підприємств, а також сучасні й прогнозні вимоги до формування інформаційної бази, використовуваної для прийняття ефективних управлінських рішень. Відповідно до методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) підприємств різних видів економічної діяльності зведений облік витрат – це узагальнення за об'єктами обліку всіх витрат за місяць та витрат майбутніх періодів, калькулювання (визначення) фактичної собівартості продукції (товарів, робіт, послуг) [30].

Зведеними називаються документи, які складаються на підставі первинних документів. У них відображаються операції, раніше оформлені первинним документами. Вони служать для об'єднання й групування даних і є засобом впорядкування інформації про господарські операції (авансові звіти, відомості розподілу витрат, звіти, реєстри) [30].

Зведеними документами, можуть бути: відомості обліку матеріальних витрат, зведені відомості обліку витрат на виробництво за видами продукції, відомості розподілу витрат за видами продукції, розрахунково-платіжні відомості по заробітній платі, авансові звіти. Документи можуть складати у довільній формі, але дотримуючись вимог положень, інструкцій та методичних рекомендацій [31].

Групування первинних документів, як правило, завершується складанням зведених документів, що полегшують подальшу обробку отриманих даних. Розрізняють два види відомостей, в яких здійснюється групування документів: накопичувальні, що призначені для накопичення даних, що містяться в прийнятих документах; групувальні, призначені для систематизації даних про операції, що відображаються в обліку [30].

Українська будівельна компанія «Мрія» складає розрахунково-платіжну

відомість по заробітній платі. Вона підтверджує нарахування заробітної плати найманим працівникам. Даний документ має містити відомості про: назву установи; її код ЄДРПОУ; дату складання відомості. По кожному працівнику зазначає: його прізвище, ім'я, по-батькові; стать; табельний номер; ПН (номер облікової картки платника податку); посаду (професію); кількість відпрацьованих днів/годин (на основі табеля обліку робочого часу). Відомість для нарахування заробітної плати включає і ті виплати, які за інструкцією зі статистики зарплатине відносяться до фонду заробітної плати: оплата днів хвороби (перші п'ять); допомога по тимчасовій непрацездатності; допомога по вагітності та пологах; витрати на відрядження; матеріальна допомога на лікування, поховання тощо. Відомість нарахування заробітної плати у частині утримань і виплат має охоплювати: аванс за першу половину місяця; ПДФО; військовий збір; аліменти на дитину; сума зарплати для виплати працівнику [31].

Цю відомість підписує бухгалтер, який нараховує зарплату. Вона є підставою не лише для відображення у бухгалтерському обліку, зокрема, й підставою для відображення сум зарплати у Об'єднаному звіті з ЄСВ та ПДФО.

Зведений облік витрат є завершальним етапом обліку. Він покликаний забезпечити: розкриття всіх витрат за калькуляційними статтями витрат і місцями їх виникнення в розрізі груп однорідних послуг; отримання даних про собівартість послуг у розрізі груп однорідних послуг; отримання даних, необхідних для калькулювання собівартості окремих видів послуг, з розкриттям витрат за встановленими групами [30].

Його завдання – узагальнення витрат за калькуляційними статтями та елементами витрат та видами (групами) послуг з подальшим використанням цих даних для складання звітності та калькуляцій фактичної собівартості послуг [30].

Відображення логістичних витрат на Українській будівельній компанії «Мрія», що наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Бухгалтерський облік логістичних витрат на Українській
будівельній компанії «Мрія»**

Види логістичних витрат	Відображення в обліку
Логістичні витрати, які включаються до собівартості продукції	Д23 «Виробництво» - усі прямі витрати, і виробничі накладні витрати, витрати від браку; К23 «Виробництво» - фактична виробнича собівартість завершені виробництвом продукції (у дебет рахунків 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»), виконаних робіт і послуг (у дебет рахунка 90 «Собівартість реалізації»); Д79 «Фінансові результати» - закриття рахунків обліку собівартості товарів, робіт, послуг
Логістичні витрати загальновиробничого призначення(не застосовуються підприємствами торгівлі)	Д91 «Загальновиробничі витрати» - сума визнаних загальновиробничих витрат; К91 «Загальновиробничі витрати» - щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації»
Логістичні витрати які належать до адміністративних витрат	Д92 «Адміністративні витрати» - сума визнаних адміністративних витрат; К92 - списання на рахунок 79 «Фінансові результати»
Логістичні витрати, які входять до витрат на збут	Д93 «Витрати на збут» - сума визнаних витрат на збут; К93 «Витрати на збут» - списання на рахунок 79 «Фінансові результати»
Логістичні витрати в середовищі інших операційних витрат підприємства	Д94 «Інші витрати операційної діяльності» сума визнаних інших операційних витрат підприємства; К94 «Інші витрати операційної діяльності» - списання на рахунок 79 «Фінансові результати»

Джерело: узагальнено автором

В обліку для узагальнення інформації про витрати на логістичне управління і обслуговування на Українській будівельній компанії «Мрія» призначений рахунок 92 «Адміністративні витрати». По дебету рахунку 92 відбивається сума визнаних адміністративних витрат, по кредиту - списання на рахунок 79 «Фінансові результати» [16, 17].

Витрати на збут є витратами звітного періоду діяльності підприємства і відображаються на Українській будівельній компанії «Мрія» на рахунку 93 «Витрати на збут». По дебету рахунку 93 відбивається сума визнаних витрат на збут, по кредиту - списання на рахунок 79 «Фінансові результати» [16, 17].

Узагальнення їх обліку здійснюють на Українській будівельній компанії

«Мрія» за напрямками діяльності в розрізі статей витрат у певному регістрі журнальної форми обліку, а у відомостях - в аналітичному розрізі. З метою визначення вартості логістичної складової на Українській будівельній компанії «Мрія» облік операційних логістичних витрат і витрат, пов'язаних з утриманням служби логістики на підприємстві, ведуть окремо.

Узагальнену синтезовану інформацію на Українській будівельній компанії «Мрія» відображають у журналі 5, за кредитом рахунків 921, 931, 911, 932, 933, попередньо узагальнивши логістичні витрати в окремій відомості В-5-лв (лв - логістичні витрати).

Тобто, аналітичний облік витрат на функціонування всієї операційної логістичної системи Української будівельної компанії «Мрія» відображають у відомості В-5-лв, яка ведеться у розрізі номенклатури логістичних витрат за допомогою субрахунків 911 «Логістичні витрати на виробництво», 921 «Логістичні витрати на адміністрування», 931 «Логістичні витрати на збут», 932 «Логістичні витрати на транспортування», 933 «Логістичні витрати на виконання замовлення». Окрім того, на Українській будівельній компанії «Мрія» відображають і витрати, що пов'язані з закупівлею та утриманням розрахункової техніки, відповідних розрахункових пакетів для забезпечення логістичної діяльності підприємства.

З метою визначення причин нестабільного фінансового стану підприємства пропонується здійснювати суворо регламентований облік витрат на управління логістичної служби підприємства шляхом відображення витрат у відомості В-5-лв із подальшим їх узагальненням на окремому субрахунку 92 «Адміністративні витрати» і списувати на фінансові результати. Облік витрат, пов'язаних з логістичним адмініструванням, повинен вестися наростаючим підсумком і відноситися до фінансових результатів діяльності лише за наявності відповідного документу, який підтверджує доцільність понесених логістичних витрат, а також обґрунтування їх дійсної або очікуваної ефективності. Такий порядок списання витрат від логістичного адміністрування перекриє канали їх

можливого приховування шляхом віднесення на інші статті адміністративних витрат як загальноновиробничого так і загальногосподарського характеру. Важливим кроком у даному напрямку є організація обліку витрат на утримання служби логістики на Українській будівельній компанії «Мрія» на принципах дотримання елементів нормативного методу обмеження витрат у системі «постачання-виробництво-збут».

Таким чином, зведений облік витрат на підприємствах повинен узагальнювати дані обробки первинної документації, що містить інформацію про облік витрат на підприємствах за звітний період. Інформаційний базис, сформований під час зведеного обліку витрат, повинен бути основою ефективного формування результатів діяльності підприємств. Українська будівельна компанія «Мрія» використовує даний облік в складанні звіту про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт та в розрахунково-платіжну відомість по заробітній платі.

Висновки до другого розділу

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. На Українській будівельній компанії «Мрія», в Наказі про облікову політику виділяють окремим розділом управлінський облік логістичних витрат, в якому затверджують: перелік первинної документації; форми аналітичного обліку: графік документообороту; робочий план рахунків; систему розподілу логістичних витрат; методика складання бюджетів логістичних витрат; порядок складання внутрішньої звітності; періодичність та форми контролю логістичних витрат; відображення результатів контролю в системі управлінського обліку.

2. Первинні документи при логістичних операціях є юридичними доказами виконання договірних відносин та підставою для відображення на рахунках обліку. Методика обліку логістичних операцій характеризується значною кількістю альтернативних первинних документів. Це пояснюється

різними джерелами їх надходження, необхідністю відображення додаткових податків і зборів, актуальністю перевірки якісних і кількісних параметрів тощо.

3. Підставою для бухгалтерського обліку логістичних операцій є первинні документи. Основними документами, що супроводжують Українську будівельну компанію «Мрія» будучи у ролі постачальника або покупця це договір, специфікація, рахунок, банківська виписка, податкова накладна, видаткова накладна. За несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображених у них даних відповідальність несуть особи, які склали та підписали ці первинні документи.

4. В обліку для узагальнення інформації про витрати на логістичне управління і обслуговування на Українській будівельній компанії «Мрія» призначений рахунок 92 «Адміністративні витрати». Витрати на збут є витратами звітного періоду діяльності підприємства і відображаються на Українській будівельній компанії «Мрія» на рахунку 93 «Витрати на збут».

5. Узагальнену синтезовану інформацію на Українській будівельній компанії «Мрія» відображають у журналі 5, за кредитом рахунків 921, 931, 911, 932. 933, попередньо узагальнивши логістичні витрати в окремій відомості В-5-лв (лв - логістичні витрати).

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА НАПРЯМИ ЇХНЬОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ

3.1. Аналіз логістичних операцій

Логістична діяльність Української будівельної компанії «Мрія» є однією з основних допоміжних напрямків в діяльності підприємства, оскільки вона забезпечує зв'язки з навколишнім оточенням підприємства, а також забезпечує внутрішньовиробничі зв'язки при виготовленні продукції.

Організаційна структура управління логістичною діяльністю Української будівельної компанії «Мрія» постійно розвивається і вдосконалюється, пристосовується до змін у зовнішньому середовищі і сфері управління (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Організаційна структура логістичної системи

Джерело: узагальнено автором на основі [32]

Відділ логістики підприємства виконує такі функції:

контроль своєчасної доставки продукції клієнту відповідно до замовлень і укладених договорів;

своєчасне і якісне оформлення збутової документації;

забезпечення підготовки ефективних маршрутів доставки;

облік виконання замовлень, відвантажень і залишків нереалізованої продукції;

підтримання оптимального рівня витрат на оплату транспортно-

експедиторських послуг;

вживання заходів, щодо зниження витрат на складування, складські операції ресурси;

контроль стану запасів на складі; забезпечення мінімізації показників бракупродукції і ротації продукції на складі;

вживання заходів, щодо раціонального використання транспорту і складського обладнання;

управління запасами, аналіз динаміки продажів;

контроль планування оптимального обсягу запасів, необхідного для безперервної реалізації;

контроль якості та терміну товарного запасу; складання бюджету департаменту логістики.

Загалом департамент логістики на підприємстві дозволяє сконцентрувати зусилля підприємства з оптимізації величини запасів сировини і готової продукції, необхідних для ефективного функціонування промислового підприємства.

Ефективність діяльності департаменту логістики можна оцінювати з використанням значної кількості критеріїв. До основних критеріїв слід віднести якісні та кількісні показники, а саме: результативність діяльності, оперативність виконання логістичних функцій, здійснення бездефектного обслуговування. Крім того, важливим показником результативності служби логістики є використання трудового потенціалу працівників.

Проаналізуємо витрати відділу логістики Української будівельної компанії «Мрія» Специфіка аналізу витрат у логістиці полягає в групуванні витрат не за структурними підрозділами промислового підприємства, а за видами робіт та виробничими логістичними операціями. Перехід від управління по функціям керування процесом вимагає відповідного переходу від обліку витрат за функціями до обліку витрат за процесами. Аналіз і оцінка загальних логістичних витрат Української будівельної компанії «Мрія» дозволила виділити структуру логістичних витрат, наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1

Структура логістичних витрат Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021 рр., тис. грн.

Стаття логістичних витрат	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				20/19	21/20	20/19	21/20
1. Витрати на збут	18,7	307,1	167,4	288,4	-139,7	15,42	-0,45
2. Складські витрати	24,9	50,2	63,2	25,2	13,1	1,01	0,26
3. Виробничі логістичні витрати	24,3	48,9	61,6	24,6	12,7	1,01	0,26
4. Витрати на закупівлю	238,6	313,0	583,5	74,4	270,5	0,31	0,86
5. Витрати на транспортування	255,6	371,5	539,4	115,9	167,9	0,45	0,45
6. Витрати на логістичне адміністрування	18,7	78,6	58,4	59,9	-20,2	3,20	-0,26

Джерело: узагальнено автором на основі підприємства Української будівельної компанії «Мрія»

Відобразимо показники таблиці 3.1. на рис.3.2.

Рис.3.2. Структура логістичних витрат Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021 рр., тис. грн.

Джерело: узагальнено автором

Проаналізувавши таблицю, ми бачимо, що витрати постійно зростають,

хоч і не на великий відсоток. Але в останні роки витрати на збут та логістичні витрати зменшилися на 45% та на 26% відповідно. Це спричинено реінжинірингом та модернізацією логістичних операцій як в середині підприємства так і зовні, оскільки в 2020 році було закуплено нове устаткування для виробництва та транспортування в технологічному процесі, а також докорінно змінено систему замовлення, та прогнозування попиту споживачів.

Витрати на збут на підприємстві за 3 роки збільшилися на 149 тис.грн., але потрібно пам'ятати, що в 2020 році був різкий стрибок витрат через вищезгадані процеси на підприємстві. Як ми бачимо, на фоні стрімкого збільшення обсягів реалізації, витрати на збут мають також різкий характер, але в той же час і зменшення, оскільки динаміка витрат на збут є коливального характеру, що спричинено більш раціональним використанням фінансів підприємства відведених на збут.

Складські витрати збільшилися за 3 роки на 38,3 тис. грн., або на 126%. Складські витрати збільшилися пропорційно до зміни обсягів запасів на складах. При цьому, транспортно-складські витрати істотно впливають на собівартість продукції, представляючи собою прямі накладні витрати на цю продукцію. Що призводить в свою чергу до збільшення ціни.

Виробничі логістичні витрати збільшилися за останній рік на 37,3 тис. грн. Слід зазначити, що під логістичними витратами вважають витрати, пов'язані з рухом та зберіганням товарно-матеріальних цінностей від первинного джерела до кінцевого споживача. До складу логістичних витрат підприємства, окрім фактичних витрат, слід віднести втрати прибутку від іммобілізації оборотних коштів (виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції), збитки підприємства від невідповідного рівня якості ресурсів та готової продукції на всіх етапах проходження логістичного ланцюга – починаючи від постачання і закінчуючи розподілом продукції підприємства [31].

Витрати на закупівлю збільшилися на 345 тис. грн. як ми можемо бачити

це найбільші витрати разом з витратами на транспортування. Збільшення витрат на закупівлю спричинено вищезгаданим збільшенням реалізованої продукції, що тягне за собою збільшення закупів сировини та витрат на їх транспортування, збереження тощо.

Витрати на транспортування є також значними, оскільки до них включають:

- оплата тарифу (фрахту) за перевезення та розвантаження-навантаження вантажів (за умови, що такі витрати покладаються на покупця);

- провізна плата з усіма додатковими зборами (крім штрафних санкцій), якщо такі витрати покладаються на покупця;

- витрати на протипожежну та сторожову охорону при транспортуванні запасів до покупця транспортом (за умови, що такі витрати покладаються на покупця);

- витрати з доставки та розвантаження на складах підприємства запасів, що надійшли (крім оплати праці постійних складських працівників, яка належить до витрат на утримання заводських складів).

Отже, спостерігаємо, що логістичні витрати підприємства невпинно збільшуються. Головною причиною збільшення витрат є збільшення обсягів реалізації, також підприємство з часом стало більш раціонально використовувати фінансування відведене на збут та логістичні витрати, що спричинено реінжинірингом логістичних процесів, що в той же час, в свою чергу переходить у відносне зменшення.

Окрім оптимізації потужностей логістичних операцій, оцінювати функціонування логістичних операцій можна на підставі комплексної взаємодії таких п'яти ознак, як обсяг, швидкість, асортимент, вартість, нестійкість (від англ. «5V») табл.3.2.

Використання системи оцінювання логістичних операцій покликані вирішити три основні задачі: моніторинг логістичних операцій, контроль над ними та оперативне управління.

Для того щоб повести моніторинг логістичних операцій, потрібно

здійснити аналіз показників ефективності, продуктивності тощо. Для здійснення розрахунків показників побудуємо таблицю, яка наведена в додатку В.

Таблиця 3.2

Ознаки функціонування логістичних операцій (5V)

Ознака	Характеристика
Об'єм (Volume)	Обсяг матеріалопотоку, що проходить через систему чи її елементи (наприклад, виробництво, склад, дистрибуцію тощо)
Швидкість (Velocity)	Тривалість циклу виконання замовлення, циклу закупівель, виробничого циклу, термін розроблення та впровадження на ринок нових товарів, оборотність товарних запасів
Асортимент (Variety)	Товарна номенклатура, товарна лінія
Нестійкість (Volatility)	Коливання попиту, стабільність графіків поставок, надійність всіх ланок логістичних операцій
Вартість (Value)	Ціна «логістичного продукту», загальні логістичні витрати системи

Джерело: узагальнено автором на основі [32]

Проведемо розрахунки показників, що характеризують інтенсивність та продуктивність логістичної діяльності підприємства: дані показники характеризують продуктивність людських ресурсів в логістичних процесах на підприємстві і вимірюється кількістю логістичних операцій, наданих одним працівником за рік табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз інтенсивності складської логістики Української будівельної компанії «Мрія»

Показник	Значення за рік			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2019	2020	2021	20/19	21/20	20/19	21/20
Кількість відвантажень/розвантажень на 1 робітника	144	149	158	4	10	2,89	6,53
Кількість скомплектованих замовлень на 1 робітника	194	180	214	-14	34	-6,98	18,75
Кількість замовлень на 1 торгового агента	146	153	242	7	89	4,69	58,36

Джерело: розраховано автором на основі підприємства Української будівельної компанії «Мрія»

Дані показники свідчать про кількість комплексних дій робітників логістичного відділу протягом 1 року. Відобразимо динаміку зміни даних

показників на рис.3.3

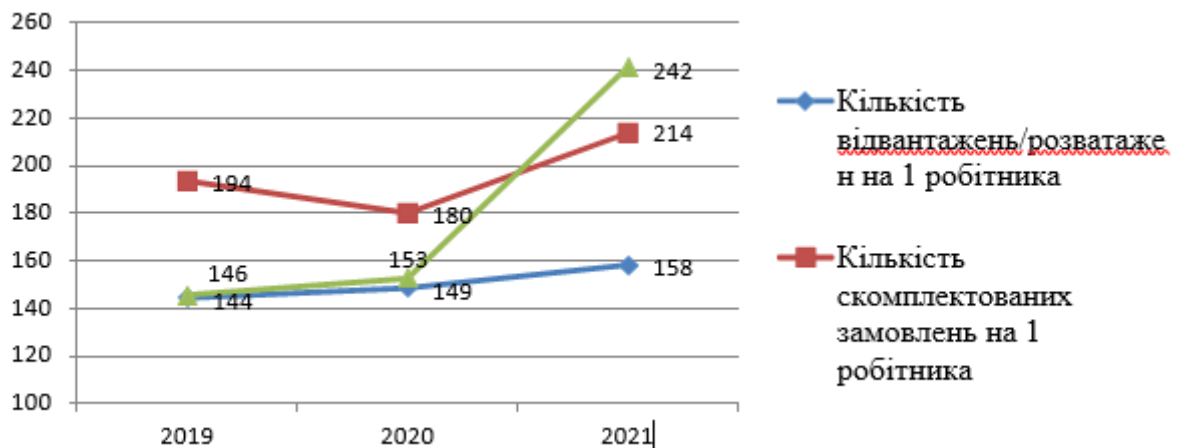

Рис. 3.3. Динаміка показників інтенсивності роботи логістичного відділу Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021рр.

Джерело: узагальнено автором

Проаналізувавши динаміку показників продуктивності робітників логістичного відділу, спостерігається загальна позитивна динаміка до зростання, що свідчить про збільшення замовлень підприємства, що в своє чергу призведе до збільшення обсягів реалізації продукції та збільшення доходу підприємства.

Кількість відвантажень/розвантажень на 1 робітника порівняно з іншими показниками має стабільний характер до збільшення, але потрібно враховувати, що така динаміка не буде спостерігатися постійно, оскільки потрібно враховувати людський ресурс. На підприємстві Українська будівельна компанія «Мрія» встановлена норма навантаження/розвантаження для одного 1 робітника становить 6т.

Тобто при постійному збільшенні об'ємів роботи для робітників, буде перевищена встановлена норма, що призведе до зменшення продуктивності праці робітників та несвоєчасного виконання відвантажувально/розвантажувальних робіт, що в кінцевому результаті позначення на прибутках компанії.

Кількість скомплектованих замовлень на 1 робітника за аналізований

період часу має стрибковий характер. Загальний рівень скомплектованих замовлень за аналізований період збільшився на 20, або на 10,3%. В 2020 році кількість скомплектованих замовлень зменшилася на 18, причиною зменшення кількості скомплектованих замовлень одним робітником стало прийняття на роботу нового комплектувальника, що розділив загальні обсяги скомплектованих замовлень.

Можемо спостерігати, що кількість замовлень на одного товарного агента різко збільшилася з 2020 на 2021 рік. В 2021 році порівняно з 2020 роком кількість замовлень на одного торгового агента збільшилася майже на 60%. Збільшення даного показника відбулося за рахунок збільшення кількості замовлень.

Отже, як ми спостерігаємо на даному етапі розвитку показники продуктивності робітників Української будівельної компанії «Мрія» знаходяться в межах норми для даного підприємства.

3.2. Аналіз ефективності логістичних операцій підприємства

Проаналізуємо показники, що характеризують ефективність логістичних операцій табл. 3.4.

Пропоновані показники характеризують ефективність використання логістичних процесів підприємства.

Аналізуючи динаміку завантаженості потужностей логістичних об'єктів, спостерігається, що вона знаходиться на одному рівні. Значення даного показника становить 1,17. Тобто це потужність, що дає змогу використовувати логістичну систему зі збереженням 10-30% резерву потужності. Показник завантаженості потужностей показує, що фактичне завантаження потужностей є більшим ніж нормативне.

Подальше зростання показника фактичного навантаження понад норму може призвести до швидшого зносу потужностей виробництва, також це негативно вплине на саму роботу підприємства, оскільки є ймовірність

виникнення погіршення якості продукції, несвоєчасне виконання заданого плану виробництва тощо.

Таблиця 3.4

**Показники ефективності логістичних операцій Української
будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021рр.**

Показник	Значення			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2019	2020	2021	20/19	21/20	20/19	21/20
Оборот логістичних активів	1,38	1,88	1,96	0,50	0,08	36,12	4,04
Завантаженість потужностей логістичних об'єктів	1,17	1,17	1,17	0,00	0,00	0,00	0,00
Оборотність запасів:							
кількість оборотів	31,69	47,37	23,20	15,68	-24,17	49,46	-51,03
тривалість одного обороту	11,52	7,71	15,73	-3,81	8,03	-33,09	104,20
Частка логістичних витрат в структурі загальних витрат	0,45	0,34	0,33	-0,11	-0,01	- 24,63	-2,84
Рентабельність каналів збуту	0,15	0,16	0,20	0,01	0,04	9,88	22,26

Джерело: розраховано автором на основі підприємства Української будівельної компанії «Мрія»

Відобразимо динаміку зміни даних показників на рис. 3.4.

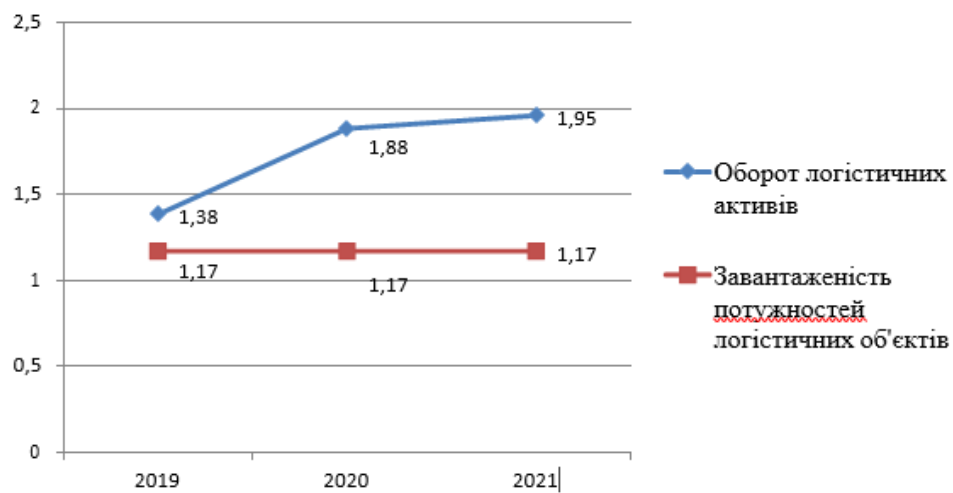

Рис.3.4. Динаміка обороту логістичних активів та завантаженості потужностей логістичних об'єктів Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021рр.

Джерело: узагальнено автором

Оборот логістичних активів має стрибковий характер, що свідчить про те,

що збільшується швидкість обороту власного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів за аналізований період відбувається повний логістичний цикл, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку. Збільшення оборотності активів відбувається за рахунок збільшення чистої виручки від продаж. Що є позитивним показником розвитку підприємства.

Проаналізуємо динаміку інші показники ефективності логістичної системи на рис.3.5.

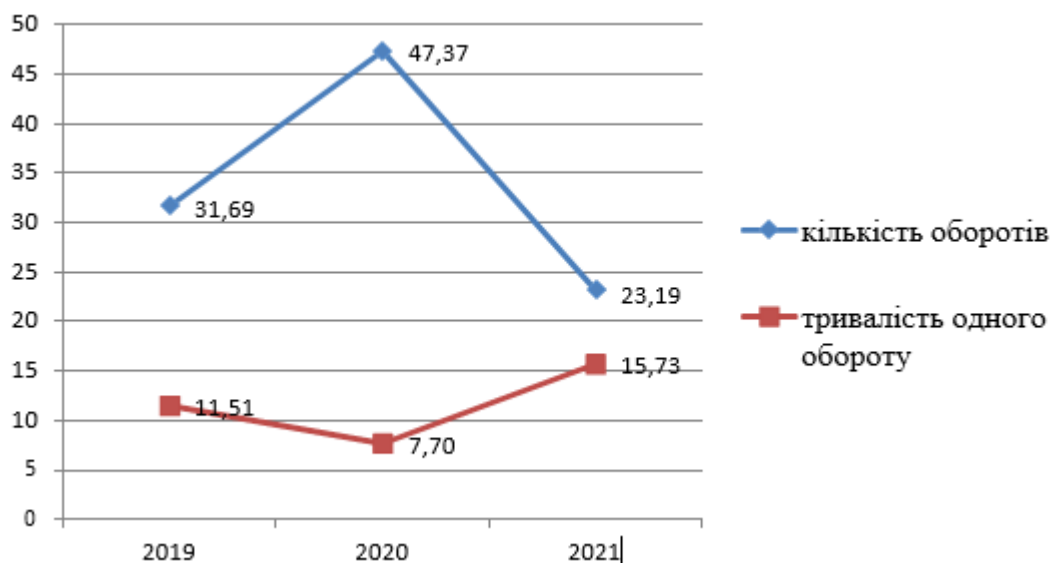

Рис.3.5. Динаміка кількості оборотів та тривалості одного обороту логістичної системи Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021рр.

Джерело: узагальнено автором

Провівши аналіз поведінки тренду динаміки тривалості одного обороту, спостерігаємо, що показник має хвилеподібний характер, але в загальному показник прямує до збільшення, що не є позитивним фактором. Потрібно враховувати, що кількість оборотів обернено пропорційне до тривалості одного обороту. Так спостерігаємо, що в 2020 році тривалість одного обороту була найнижча на рівні 7 днів, в той час як кількість оборотів запасів відповідно збільшилася і зробила різкий стрибок. Отже, ефективна політика управління запасами означає, що поточний рівень виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та іншого забезпечує

безперебійність процесу виробництва і збуту товарів і послуг, але при цьому мінімальних обсяг фінансових ресурсів відволікається на фінансування запасів. Якщо операційний процес безперебійний, але обсяг запасів є значний, то витрати підприємства будуть зростати.

Проведено аналіз логістичних витрат в структурі загальних витрат підприємства а також рентабельність каналів збуту рис.3.6.

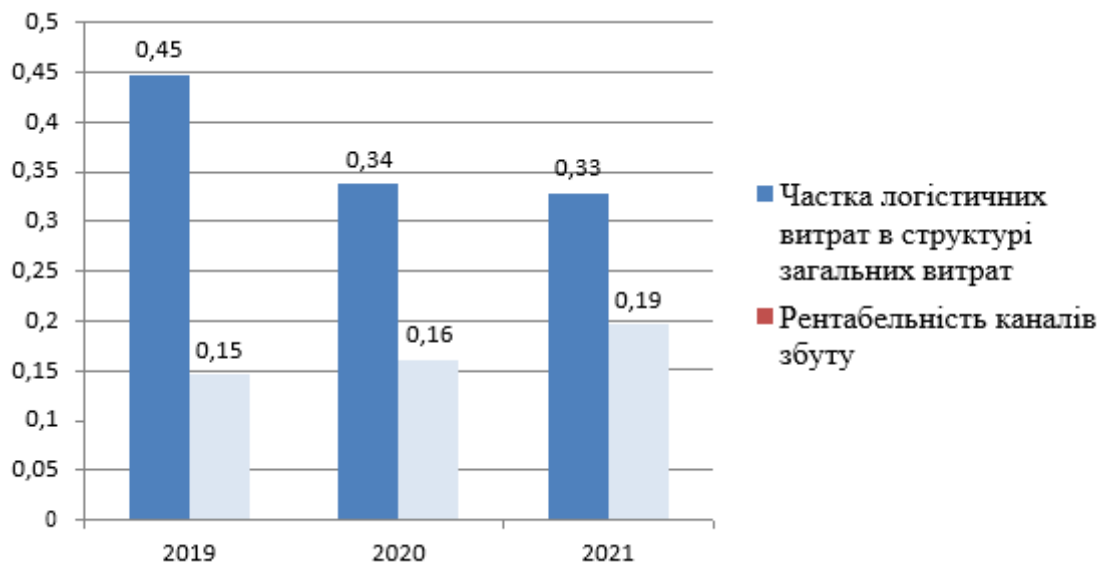

Рис.3.6. Динаміка логістичних витрат в структурі загальних витрат та рентабельності каналів збуту Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021рр.

Джерело: узагальнено автором

Аналізуючи рентабельність каналів збуту, спостерігається позитивна динаміка до зростання. Причиною такого зростання є постійне збільшення валового доходу при мінімальних змінах логістичних витрат. В довгостроковій перспективі при збереженні такого тренду рентабельності каналів збуту підприємство збільшить валовий дохід понад логістичні витрати, оскільки потрібно зазначити, що логістичні витрати на даному етапі розвитку підприємства значно переважають над доходами.

Частка логістичних витрат має тенденцію до зменшення в структурі загальних витрат. Це пов'язано з незначними коливаннями в структурі логістичних витрат, та більш різкому збільшенню загальних витрат на

виробництво та реалізацію продукції. Можемо спостерігати, що за аналізований період вміст логістичних витрат в загальній структурі зменшився на 12%. Причиною збільшення витрат на виробництво та реалізацію продукції стало збільшення ціна закупівлю сировини. Оскільки підприємство співпрацює з посередниками, а в 2020 році відбулося збільшення профільної для організації сировини, то маємо відповідний результат. Для зменшення витрат на закупівлю сировини, було б доцільним створити власну сировинну базу. Але відповідно до рівня розвитку підприємства це буде не доцільним при теперішньому фінансовому стані. Також одним із факторів збільшення витрат стало подорожчання палива, оскільки відділ логістики підприємства має автопарк для забезпечення транспортування продукції контрагентам.

Проаналізуємо надійність логістичної системи підприємства. На ринку дистрибуції це є важливим показником, оскільки відповідного до даного значення можна спостерігати на якому рівні підприємство себе позиціонує на ринку, а також які будуть відносини та комунікації з підприємство під час партнерства, готовність підприємства дотримуватися умов поставок, готовність підприємства підтримувати базовий рівень обслуговування, готовність підприємства виявляти та усувати недоліки в обслуговуванні, рівень комунікації між контрагентами тощо.

Проаналізуємо показники надійності логістичної системи в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Показники надійності логістичної системи

Показник	Значення, %			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення,%		
	Рік	2019	2020	2021	20/19	21/20	20/19	21/20
Надійність поставок		88,10	88,36	88,20	0,26	-0,16	1,00	1,00
Готовність до здійснення поставки		88,10	88,36	88,20	0,26	-0,16	1,00	1,00
Якість поставки		0,23	0,00	0,21	-0,23	0,21	0,00	0,00

Джерело: розраховано автором на основі підприємства Української будівельної компанії «Мрія»

Відобразимо показники надійності логістичної системи підприємства на рис.3.7.

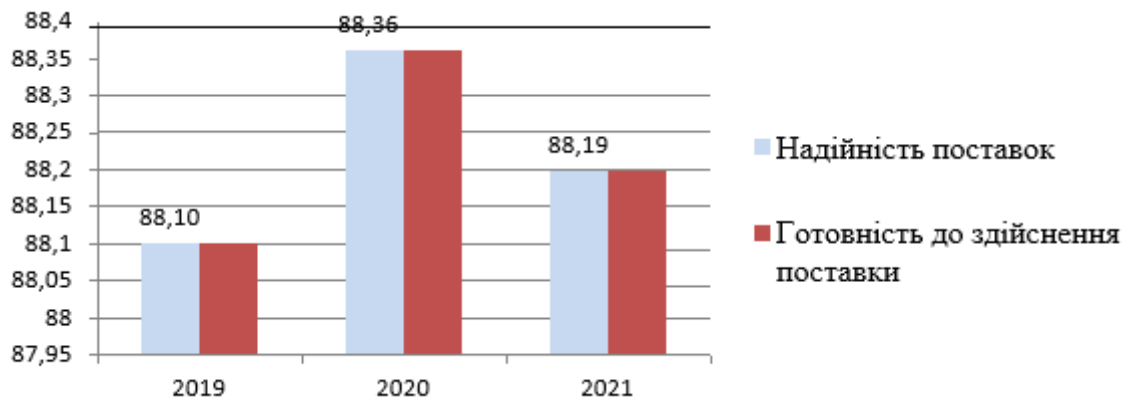

Рис.3.7. Динаміка надійності поставок та готовності здійснення поставок Української будівельної компанії «Мрія» за 2019-2021р.р., %

Джерело: узагальнено автором

На графіку зображено, що надійність поставок та готовність до здійснення поставки підприємством мають однаковий рівень. Це свідчить про те, що кількість вчасно виконаних замовлень відповідає кількості замовлень реалізованих зі складу. Оскільки по завершенню виробництва продукції продукція за видатковою накладною направляється на склад, таким чином вся продукція реалізовується зі складу.

Рівень надійності поставок підприємства знаходиться на високому рівні. Оскільки надійність поставки це співвідношення кількості виконаних замовлень до загальної кількості замовлень, потрібно враховувати, що аналізовані величини беруться за звітний період. Тобто в звітному періоді в загальній кількості замовлень присутні замовлення на майбутній період, які не реалізовані в звітному.

Отже, надійність співпраці з підприємством вимагає високих критеріїв відповідальності партнера.

3.3. Шляхи удосконалення обліку та аналізу логістичних операцій та управління логістичними витратами

Оптимізація витрат на Українській будівельній компанії «Мрія» повинна проводитись системно (рис. 3.8) [35, с. 30-34].

У ході своєї діяльності, завдання керівника – використовувати кожен можливість просування і розвитку підприємства. При цьому необхідно бути впевненим, що всі активи компанії є захищеними, що не існує можливості їх несанкціонованого продажу або використання, що будь-які операції в компанії відбуваються за погодженням з керівництвом, їх правильно відображають в ході підготовки фінансової та управлінської звітності так, щоб керівники або власники підприємства отримували адекватну інформацію. Втім, з різних причин, керівники не завжди можуть ідентифікувати деякі негативні сторони ведення бізнесу, які несуть в собі ризик зниження показників діяльності компанії в майбутньому. При збільшенні розмірів підприємства стає складно розбиратися у всіх аспектах діяльності підприємства одночасно, вони можуть не помічати ризиків потенційного шахрайства та помилок [36].

Для боротьби з цією проблемою, ми пропонуємо послугу оцінки ризиків та впровадження системи внутрішнього контролю на підприємстві Українській будівельній компанії «Мрія», яка спрямована на надання керівнику підприємства об'єктивної незалежної оцінки стану системи внутрішнього контролю та основних ризиків діяльності компанії.

Перевагою внутрішнього контролю є те, що він здійснюється як попередній, поточний (оперативний) і подальший, може бути документальним, фактичним і комбінованим; може проводитись як ревізія, тематична перевірка, розслідування та службове розслідування. Критеріями ефективності функціонування системи внутрішнього контролю є можливість реалізації нею таких функцій: попередження відхилень, що можуть виникнути в процесі фінансово-господарської діяльності та в системі бухгалтерського обліку; виявлення відхилень у фінансово-господарській діяльності та системі

бухгалтерського обліку, які не вдалося попередити; усунення відхилень фінансово-господарської діяльності та системи бухгалтерського обліку, які були виявлені [37].

Рис.3.8. Напрями оптимізації логістичної діяльності на Українській будівельній компанії «Мрія»

Джерело: розроблено автором на основі [36]

Для Української будівельної компанії «Мрія» доцільно використовувати бюджетування. Важливою умовою для впровадження системи бюджетування є повноцінний управлінський облік, система якого повинна відповідати вимогам оперативності та якості інформації, можливості аналізу за

параметрами: центрами фінансової відповідальності, видами господарської діяльності, видами продукції, статтями доходів і витрат. Головною метою впровадження системи управлінського обліку в системі підприємства є забезпечення керівництва максимально повною інформацією, що необхідна для оптимальної роботи. Управлінський облік є невід'ємною складовою системи бюджетування, адже забезпечує підприємство інформацією, за якою можна робити висновки щодо стану його діяльності та вживати заходів, пов'язаних з оптимізацією доходів і витрат, оскільки бухгалтерський облік не надає керівникам усіх рівнів управління достовірної оперативної інформації [37, 38].

На початковому етапі Українська будівельна компанія «Мрія» може впровадити окремі елементи бюджетування [40].

Бюджетне планування на підприємстві складається з трьох етапів: підготовка до планування, планування – розроблення бюджетів, контроль за виконанням бюджетів [40].

Існують три базових підходи до розробки системи бюджетів на підприємстві: «знизу вгору», «зверху вниз» та ітеративний метод. При застосуванні підходу «знизу вгору» бюджет складається виходячи з планів діяльності підрозділів і проектів, які передаються вгору для визначення за ними агрегованих результативних показників для всього підприємства. Підхід «зверху вниз» – бюджет складається, спираючись на цільові показники, поставлені керівництвом підприємства. Ітеративний підхід передбачає поетапне передавання інформації від ланки вищого керівництва до ланок нижчого і лише після цього інформація узагальнюється, формується певний звіт [41].

Обґрунтовано доцільність запровадження на Українській будівельній компанії «Мрія» систему бюджетування за допомогою програмного продукту Oracle Financial Analyzer (далі за текстом - OFA). OFA створена для полегшення ведення бюджету, планування, формування фінансової звітності та фінансового аналізу. Система підтримує виконання основних фінансових

функцій, таких як контроль витрат, аналіз ефективності, оцінка можливостей та формування майбутньої стратегії, аналіз відхилення план-факт, формування та зберігання кількох сценаріїв бюджету [42].

Аналітична система на базі OFA дозволяє оптимізувати та прискорити процеси планування та звітності. Це досягається за рахунок забезпечення можливості колективної та одночасної роботи над планами та звітами різного ступеня деталізації з підтриманням їхньої узгодженості.

OFA підтримує складання бюджету та прогнозування, збирання та аналіз фактичної інформації в рамках єдиної системи. Користувачі можуть зберігати окремі частини фінансової бази даних компанії на персональних комп'ютерах для мобільного складання та використання своїх бюджетів та прогнозів. При завершенні бюджетного циклу підсумковий бюджет об'єднується для надання доступу до нього на рівні компанії та може блокуватися з метою запобігання додатковим модифікаціям [42].

Інформація, необхідна для аналізу, може бути представлена в різних зрізах: за періодами часу, за продуктами, за територіальними одиницями, за клієнтами. Програмні засоби навігації у багатовимірних даних дозволяють користувачам швидко локалізувати джерело проблеми. Такі програмні засоби полегшують реалізацію запитів щодо фінансової ефективності підрозділів або філій за продуктом, каналом збуту або за періодом часу. За допомогою багатовимірного аналізу користувачі можуть контролювати та аналізувати фінансові дані, а також складати та зберігати індивідуальні звіти та графіки без участі технічних фахівців [42].

OFA забезпечує вирішення широкого спектра завдань фінансового управління. Велика бібліотека вбудованих функцій допомагає користувачам будувати прогнози, розраховувати співвідношення ефективності та інші складні аналітичні показники. При виконанні аналізу користувачі можуть поєднувати інформацію головної бухгалтерської книги з іншими даними для створення та подальшого використання нових фінансових даних [42].

Можливості контролю доступу дозволяють виділити групи фінансових

даних для перегляду та редагування кожного конкретного користувача. Отже, кожен користувач переглядає та керує лише тією інформацією, яка відповідає його службовим обов'язкам. OFA використовує простий графічний інтерфейс, орієнтований на фахівців у галузях бухгалтерії та фінансування, яким необхідний простий доступ до складних аналітичних програмних засобів. Протягом 2-3 днів навчання раніше не підготовлений користувач може легко скласти нерегламентовані запити різних типів, проводити складний аналіз, заснований на ранжируванні і винятках. Звіти містять звичні формати та функції, добре знайомі користувачам електронних таблиць.

Зазвичай бюджетним періодом є календарний рік, у межах якого виділяють короткі періоди: квартали, місяці, декади, тижні.

У таблиці 3.7. зображено зразок бланку для ранжування та річного узагальнення планових показників у практичній управлінській діяльності [37].

Таблиця 3.7

Графік очікуваних надходжень, грн

Показник	Квартал				Разом за рік
	1	2	3	4	
Дебіторська заборгованість на 1 січня					
Реалізація у I кварталі:					
Реалізація у II кварталі:					
Реалізація у III кварталі:					
Реалізація у IV кварталі:					

Джерело: [37]

Також на підприємстві необхідно впровадити ряд заходів, спрямованих на оптимізацію станів бюджетування [38].

Неефективною вважається така система бюджетування, у якій відхилення фактичних результатів від запланованих регулярно не перевищує 20–30 %, тоді як нормою є відхилення, що не перевищує 5 відсотків. Подібна ситуація є суттєвою проблемою, оскільки бюджет підприємства є основою для

управлінських рішень [38].

Щодо обліку логістичних витрат, то Українській будівельній компанії «Мрія» доцільно доповнити чинний перелік статей витрат статтею «Логістичні витрати» та відображення інформації про логістичні витрати на окремому субрахунку до синтетичного рахунка 29 «Витрати на логістику», деталізуючи логістичні операції в оперативному режимі у підсистемі управлінського обліку. Логістичні витрати у сегменті прямих матеріальних витрат облікувати на окремому субрахунку 239 «Логістична діяльність»; на рахунку 93 «Витрати на збут» – логістичні витрати, що пов'язані із процесом збуту продукції (товарів, робіт, послуг); на рахунку 92 «Адміністративні витрати» в сегменті витрат на загальне адміністрування (наприклад, відділу логістики) [37].

Необхідно зазначити, що окрім розглянутих заходів оптимізація діяльності підприємств аграрної сфери вимагає удосконалення державної (в тому числі і регіональної) логістичної політики у сфері розроблення галузевих стандартів, положень, технічних умов виробництва, поставок, транспортування і зберігання продукції, порядку вибору пріоритетних проєктів і цільових програм розвитку. Державною проблемою є така важлива складова частина української агрологістики, як портові збори, які є необґрунтовано завищеними в нашій країні (удвічі більше порівняно з країнами Євросоюзу та іншими державами, що мають вихід до Чорноморського басейну). Для гармонізації агрологістики необхідно змінити законодавчу базу та створити прозорі умови для інвестування приватними компаніями у розвиток інфраструктури [42].

Таким чином, розроблення та впровадження підходів з оптимізації логістичних процесів на Українській будівельній компанії «Мрія» являє собою складний, але необхідний процес у межах функціонування підприємства з підвищенням його конкурентоспроможності на ринку, а також максимізації отриманого прибутку за оптимізації витрат. Пропонуємо Українській будівельній компанії «Мрія» впровадити для складання бюджету та

прогнозування програмний продукт Oracle Financial Analyzer. Дана програма допоможе координувати та раціоналізує процес ведення бюджету на підприємстві, допоможе будувати прогнози, розраховувати співвідношення ефективності та інші складні аналітичні показники. Це дасть змогу створити ефективну систему управління, привчити працівників складати плани і приймати рішення на підставі обґрунтованих розрахунків, допоможе вдосконалити логістичні процеси, підвищиться ефективність роботи логістичної системи та зросте прибуток. Облікова інформація по підприємству сформована у додатках до кваліфікаційної роботи.

Висновки до третього розділу

Проаналізувавши логістичну діяльність підприємства можна сказати, що логістичні операції підприємства знаходяться на високому рівні.

1. Показники фінансово-господарської діяльності підприємства Української будівельної компанії «Мрія» знаходяться в межах норми. Підприємство ефективно управляє господарською діяльністю, та має великі перспективи до розвитку.

Враховуючи якість сировини та її ціну, підприємство в колі найближчих конкурентів має великі переваги, оскільки якість та ціна є найважливішими показниками продукції для споживача.

2. Показники логістичних операцій підприємства знаходяться на достатньому рівні та в оптимальних межах. Аналізуючи надійність підприємства, а саме якість поставки потрібно звернути увагу, що рівень даного показники повинен прямувати до нуля, оскільки збільшення реклаमाцій, у зв'язку з невідповідністю кількості товару може призвести до розірвання контракту з контрагентом.

3. Логістичні витрати підприємства мають доволі високий рівень, що спричинено постійним розвитком логістичної діяльності підприємства, так в 2020 році був проведений реінжиніринг логістичної системи та її модернізація. Витрати на логістику займають левову частку в структурі загальних витрат

підприємства. Оптимізуючи логістичні операції, можна досягнути значних перевагах як на ринку збуту так і удосконалити внутрішньовиробничі процеси, що призведе до підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Отже, розвиток підприємства знаходиться на відносно високому рівні та має всі можливості до ще більшого розвитку та підвищення конкурентоспроможності і позиціонування себе на ринку як потужного гравця.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Базою для проведення дослідження виступила Українська будівельна компанія «Мрія». Показники фінансово-господарської діяльності підприємства Української будівельної компанії «Мрія» мають позитивну тенденцію. Підприємство ефективно управляє господарською діяльністю, та має великі перспективи до розвитку.

2. Логістичні операції є ключовим чинником впливу на прибутковість підприємства. Для підприємств різної галузевої приналежності значимість кожного елементу класифікації логістичних витрат та який саме рівень логістичної системи вони займають дуже відрізняється. Підприємство повинно поєднувати важливі, з точки зору організації управлінського процесу, моменти, які характерні для його діяльності.

3. Визначено, що логістичні витрати – це витрати, які взаємопов'язані з логістичними операціями, за своєю сутністю є грошовим вираженням суми витрачених ресурсів на переміщення матеріальних і інформаційних потоків в логістиці, виконання замовлень клієнтів (споживачів). Виділяють п'ять основних класифікаційних елементів, які характеризують логістичний процес: планування, інформація, контроль і аналіз, управлінські рішення.

4. До основних нормативно-правових актів, які регламентують систему бухгалтерського обліку логістичних операцій в Україні належать:

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14];

Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України [15];

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [16];

Інструкція зі застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [17];

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» [18].

5. Підставою для бухгалтерського обліку логістичних операцій є первинні документи. Основними документами, що супроводжують Українську будівельну компанію «Мрія» будучи у ролі постачальника або покупця це договір, специфікація, рахунок, банківська виписка, податкова накладна, видаткова накладна.

6. Досліджено, що для обліку для узагальнення інформації про витрати на логістичне управління і обслуговування на Українській будівельній компанії «Мрія» призначений рахунок 92 «Адміністративні витрати». Витрати на збут є витратами звітного періоду діяльності підприємства і відображаються на Українській будівельній компанії «Мрія» на рахунку 93 «Витрати на збут».

7. На Українській будівельній компанії в останні роки витрати на збут та логістичні витрати зменшилися на 45% та на 26% відповідно. Це спричинено реінжинірингом та модернізацією логістичних операцій як в середині підприємства так і зовні, оскільки в 2020 році було закуплено нове устаткування для виробництва та транспортування в технологічному процесі, а також докорінно змінено систему замовлення, та прогнозування попиту споживачів.

Виробничі логістичні витрати збільшилися за останній рік на 37,3 тис. грн. Слід зазначити, що під логістичними витратами вважають витрати, пов'язані з рухом та зберіганням товарно-матеріальних цінностей від первинного джерела до кінцевого споживача..

8. У результаті проведеного дослідження системи управління логістичними витратами Української будівельної компанії «Мрія» слід зазначити, що формування логістичних витрат є невід'ємною частиною загальної логістичної системи підприємства. Логістичні витрати підприємства за досліджуваний період зросли і найбільшу питому вагу за часткою в структурі логістичних витрат припадає на витрати на збут.

9. Підприємство Української будівельно компанії «Мрія» використовує послуги аутсорсингової компанії. Загалом, аутсорсинг має ряд переваг та недоліків, але в цілому для підприємства це оптимальний вихід, щоб знаходитись на достатньому рівні та мати всі можливості до розвитку та підвищення конкурентоспроможності і позиціонування себе на ринку як потужного конкурента.

10. На Української будівельно компанії «Мрія» існують проблемні аспекти з обліком логістичних витрат та системою бюджетування, серед яких можна виділити наступні: проблема повноти відображення логістичних витрат у системі обліку; облік логістичних витрат в загальному складі витрат підприємства, без виділення їх в окрему групу, відсутність планування, складання бюджетів витрат та управління ними.

11. Запропоновано способи покращення логістичного процесу Української будівельно компанії «Мрія» за рахунок впровадження програмних продуктів SAP R3 та Oracle Financial Analyzer (OFA). На основі програмного продукту SAP R3 здійснюється управління витратами, за рахунок чого підвищиться якість управлінських рішень, знизиться собівартість товару, оптимізуються логістичні витрати, оптимізується податкова та бухгалтерська звітність та інше. OFA забезпечує вирішення широкого спектра завдань фінансового управління. OFA підтримує складання бюджету та прогнозування, збирання та аналіз фактичної інформації, допоможе підприємству будувати прогнози, розраховувати співвідношення ефективності та інші складні аналітичні показники.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Серпенінова Ю.С., Лінська А.С. Проблемні аспекти ідентифікації та облікового відображення логістичних витрат. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 23. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2018/23_2018_ukr/62.pdf (дата звернення 01.09.2022).
2. Кусий С. В. Розвиток логістики в Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 10(2). С. 835-839. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10\(2\)__99](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_10(2)__99) (дата звернення 01.09.2022).
3. Бобиль В. В., Культенко, В. В. Удосконалення логістичного механізму АТ «Укрзалізниця» в умовах реформування галузі. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 32–36. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5.32.
4. Грицина Л.А., Кошівська М.В. Сучасний стан та перспективи розвитку транспортної логістики в Україні. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2018. Вип. 18. С. 11- 18.
5. Хвищун Н. В. Сутність поняття «логістика»: ретроспективний аналіз. *Ефективна економіка*. Київ. 2012. №11. URL: <http://economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1567> (дата звернення 01.09.2022).
6. Окландер М.А. Логістика: Підручник з грифом МОН України. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 346 с.
7. Magge J.F., Copacino W.C., Rosenfield D.B. Modern Logistigcs Management: Integrating Marketing and Physical Distribution. – New York: John Wiley, 1985. Р. 35.
8. Савенко І. І., Седіков Д.В. Логістичний менеджмент, як інструмент оптимізації логістичних витрат. *Економіка харчової промисловості*. 2020. Т. 12, Вип. 3. С. 42-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2020_12_3_6 (дата звернення 10.09.2022).
9. Серпенінова Ю.С., Лінська А.С. Проблемні аспекти ідентифікації та облікового відображення логістичних витрат. *Інфраструктура ринку*. 2018. №

23. С. 351-358. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2018/23_2018_ukr/62.pdf; (дата звернення 12.09.2022).

10. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олефіренко О.М., Соляник О.М. Логістика: Теорія та практика: Навч. посіб. К: Центр учбової літератури, 2010. 360 с.

11. Техніка матеріальних потоків логістичних систем :навч. посіб. О. В. Григоров, Г. О. Аніщенко, В. В. Стрижак та ін. Харків : НТУ «ХП», 2018. 496 с.

12. Бабій, І.В. Характеристика потокових процесів у логістичній системі підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 2, т. 2. С. 108-111.

13. Завитій Ольга, Дідоренко Тетяна, Кондрюк Леся. Логістичні витрати виробничих підприємств як об'єкти обліку та контролю. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 49-73.

14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 17 липня 1999 р. № 996-XIV. https://zakon.help/zakonodavstvo-ukraini/996-14_1567 (дата звернення 21.09.2022).

15. Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Міністерства фінансів України. https://ips.ligazakon.net/document/SH000099_1567 (дата звернення 21.09.2022)

16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291. <https://document.vobu.ua/doc/3290> 1567 (дата звернення 21.09.2022).

17. Інструкція зі застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, затверджена наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291. <https://document.vobu.ua/doc/3292> 1567 (дата звернення 22.09.2022).

18. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/l53363> 1567 (дата звернення 23.09.2022).

19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. https://ips.ligazakon.net/document/T10_2755 1567 (дата звернення 24.09.2022).

20. Гусак Л.В. Облікова політика як інструмент адаптації облікової інформації до вимог логістичної системи. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2011. Вип. № 1 (55). С. 320–322.

21. Гулин, І., Гуцал, Н., & Лободзинська, Т. (2022). Проблеми відображення в обліку логістичних витрат та шляхи їх вирішення. *Економіка та суспільство*, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-4> 1567 (дата звернення 03.10.2022)

22. Вигівська І., Ягнич К. Бухгалтерський облік в управлінні транспортною логістикою: організаційні положення. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2019. N 3(44). С. 14-17.

23. Валькова Н.В. Логістичні системи: визначення, класифікація та роль на різних рівнях управління. *Молодий вчений*. 2015. № 2 (17). С. 146-150

24. Візіренко С. В., Агакова О.В. Організація обліку процесу реалізації готової продукції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 24. С.36-42.

25. Грицишин А. В. Документування та облік процесу постачання у логістичній системі «точно в термін». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка»*. 2020. № 16 (44). С. 192-198.

26. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 03.10.2022)

27. Грицишин А. В. Документування у системі обліку збутової діяльності. *Облік, аналіз і контроль в стратегії розвитку економіки України: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів, здобувачів і студентів (м. Луцьк, 25 квітня 2020 р.)*. Випуск №13 (частина 1). Луцьк: Луцький національний технічний університет. С. 112-113.

28. Грицишин А. В. Імплементация електронного документообігу в

систему обліку логістики постачання. *Сталий розвиток соціально-економічних систем в умовах глобалізації процесів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 березня 2020 р.)*. К. С. 76-79.

29. Столяр Л. Г. Окремі аспекти первинного обліку витрат виробництва. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*, лютий. 2014. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/viewFile/4924/48> (дата звернення: 10.12.2022).

30. Редченко К. І., Чік М. Ю. Зведений облік витрат як складова формування результату діяльності підприємства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. N 61, 2020.

31. Бухгалтерський облік: навч. посібник Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.

32. Довгань Ю. В. Аналіз фінансового стану як ключовий етап оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 3. С. 76-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2018_3_8 (дата звернення: 04.12.2022)

33. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навчальний посібник. / Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С.Рижиков. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 400 с.

34. Родимченко А.О. Формування методичних підходів до оцінки рівня розвитку логістичної системи. *Бізнес Інформ*. 2014. №4. С. 45-49

35. Михальчук Л. Ю., Микитин М.О. Аналіз впливу логістичних витрат на ефективність функціонування логістичної системи. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2015. С. 30–34 .

36. Коваленко В.М., Коркуна Д.М. Вдосконалення планування накладних витрат через впровадження процесно-орієнтованого управління витратами. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2007. № 605: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 15-19

37. Миколайчук І. П. Удосконалення процесу бюджетування в системі фінансового управління підприємствами споживчої кооперації. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2016. № 5 (77). Фінанси, банківська справа та страхування.
38. Колісник М. В., Балик У. О. Бюджетування як шлях до ефективного управління. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв. 2015. №7. С. 372–375.
39. Oracle Financial Analyzer. URL: https://docs.oracle.com/cd/B25284_02/current/acrobat/ofaug.pdf (дата звернення: 10.12.2022).
40. Короленко С. М. Організація системи бюджетування на підприємстві. *Вісник Приазовського державного технічного університету: зб. наукових праць. ПДТУ. Маріуполь*, 2016. Вип. 32, Т. 1. С. 291–296. (Серія: Економічні науки).
41. Дерій В., Лукановська І. Облік витрат у системі управління логістичною діяльністю підприємства. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 24-30.
42. Єгоращенко І. В. Управління витратами за допомогою оптимізації логістичної системи агропромислового підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 3(2). С. 39-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_3\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_3(2)_9) (дата звернення: 10.12.2022).
43. Чорнописька Н. В. Методичні підходи до оцінювання логістичної діяльності підприємства. *Вісник НУ «Львівська політехніка»*, 2015. - 265-271 с.
44. Чухрай Н. І. Логістичні рішення щодо аутсорсингу. Київ: КНЕУ, 2016. 37–39 с.
45. Середа О.І. Бухгалтерський облік логістичних витрат на підприємстві. The I International Scientific and Practical Conference «An overview of modern scientific research in various fields of science», October 17 – 19, Amsterdam, Netherlands. 238 p., Pp.54-56. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/an->

overview-of-modern-scientific-research-invarious-fields-of-science/.